

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ**

**ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИПУСКНИХ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ІНСТИТУТУ МЕНЕДЖМЕНТУ
ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ**

ВІННИЦЯ – 2005

Теоретичні і практичні результати випускних кваліфікаційних робіт Інституту менеджменту для впровадження у сферу економіки // За ред. Небава М.І., Азарової А.О. – 2005. – 67 с.

У виданні зібрана та узагальнена інформація про результати виконаних навчально-наукових досліджень студентів-випускників та магістрів, що проводились при виконанні кваліфікаційних дипломних робіт та магістерських дисертацій.

Відповідальний за випуск:
М.І. Небава

З питань щодо спільних розробок і пропозицій варіантів співробітництва просимо звертатись за адресою:

21021, Україна, Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Вінницький національний технічний університет,
Інститут менеджменту
Тел.(0432), 44-04-14; 44-03-65
e-mai: mmenn@vstu.vinnica.ua
e-mai: nebava@vstu.vinnica.ua

ЗМІСТ

I ТЕЗИ, СКЛАДЕНІ ЗА МАТЕРІАЛАМИ МАГІСТЕРСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ

1. Адаптація Європейської моделі управління персоналом у вищих навчальних закладах України. *Магістр Мокіна Ю.В. Науковий керівник: д.т.н., академік АПНУ, проф. Мокін Б.І.* 6
2. Науково-методичні засади оцінки фінансової стійкості та ліквідності виробничих підприємств. *Магістр Кравченко Т.М. Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.* 7
3. Сучасні методи та механізми управління фінансовими результатами відкритих акціонерних товариств. *Магістр Вінницький П.А. Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.* 9
4. Управління амортизаційною політикою підприємства. *Магістр Філіп Я.Г. Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.* 11
5. Особливості антикризового фінансового управління підприємств приладобудування. *Магістр Шварц І.В. Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.* 14
6. Санація як механізм фінансового оздоровлення підприємства. *Магістр Атаманюк О.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Небава М.І.* 16
7. Організаційно-економічний механізм управління інноваціями на промислових підприємствах. *Магістр Буренніков Ю.Ю. Науковий керівник: к.е.н., доц. Небава М.І.* 18
8. Реструктуризація підприємства на прикладі ВАТ “Могилів-Подільський молокозавод”. *Магістр Носулько М.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Небава М.І.* 20
9. Розробка методики формування інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. *Магістр Бершов Д.М. Науковий керівник: к.т.н., доц. Азарова А.О.* 22
10. Розробка системи підтримки прийняття рішення щодо оцінювання фінансового стану підприємства. *Магістр Воронюк О.В. Науковий керівник: к.т.н., доц. Азарова А.О.* 24
11. Розробка методики оцінювання економічної безпеки підприємства. *Магістр Гаврилова О.В. Науковий керівник: к.т.н., доц. Азарова А.О.* 26
12. Управління маркетинговою діяльністю на підприємствах. *Магістр Яріго О.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Чалюк П.В.* 28
13. Аналіз фінансового стану підприємства. *Магістр Форонов В.С. Науковий керівник: к.е.н., доц. Матвійчук А.В.* 29
14. Сучасні механізми санації неплатоспроможних підприємств. *Магістр Даценко Т.М. Науковий керівник: к.т.н., доц. Несен Л.М.* 31
15. Розробка стратегічного плану розвитку м. Вінниці на інноваційній основі. *Магістр Марченко А.І. Науковий керівник: к.т.н.,*

доц. Несен Л.М. 33

II ТЕЗИ, СКЛАДЕНІ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

16. Управління рекламно-збутовою діяльністю підприємства (на прикладі ВАТ “Вінницький олієжировий комбінат”). *Бабич С.В. Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.* 35
17. Управління маркетинговою діяльністю підприємства. *Бабич С.О. Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.* 36
18. Антикризове управління на виробничому підприємстві. *Матковська Н.М. Науковий керівник: к.е.н., доц. Небава М.І.* 37
19. Теорія катастроф та її використання для моделювання складних економічних систем. *Савчук Л.М. Науковий керівник: к.е.н., доц. Чалюк П.В.* 38
20. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Танцюра В.І. Науковий керівник: к.е.н., доц. Чалюк П.В.* 39
21. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства та розробка заходів щодо їх підвищення. *Новак Л.А. Науковий керівник: к.е.н., доц. Смолінська А.В.* 40
22. Управління виробничим потенціалом підприємства та шляхи підвищення його ефективності. *Головатюк В.О. Науковий керівник: к.е.н., доц. Смолінська А.В.* 41
23. Шляхи підвищення економічної ефективності малих підприємств Вінниччини. *Ладика Л.О. Науковий керівник: к.е.н., доц. Фурик В.Г.* 42
24. Управління фінансовим станом підприємства. *Опольська А.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Фурик В.Г.* 43
25. Сучасний стан банківської системи України та напрямки її розвитку. *Стебновська В.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Зянько В.В.* 44
26. Стратегічне управління на підприємстві. *Жабкіна О.О. Науковий керівник: к.е.н., доц. Грабовецький Б.Є.* 45
27. Механізм фінансово-операційного левериджу та його застосування у фінансовому менеджменті. *Товпига Т.Б. Науковий керівник: к.е.н., доц. Мороз О.О.* 46
28. Оцінка кредитоспроможності позичальника. *Куліш Ю.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Мороз О.О.* 47
29. Фінансове забезпечення формування та відтворення основних засобів підприємства. *Маєвська Т.О. Науковий керівник: к.е.н., доц. Мороз О.О.* 48
30. Механізм і методи фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства. *Радецька О.П. Науковий керівник: к.е.н., доц. Мороз О.О.* 49
31. Аналіз та напрямки покращення фінансових результатів підприємства. *Любова К.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Мороз О.О.* 50

32. Управління підприємством на основі покращення його фінансового стану. *Ліщук О.М. Науковий керівник: к.е.н., доц. Ольшевський Л.Б.* 51
33. Управління оборотними активами підприємства. *Поліщук О.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Ольшевський Л.Б.* 52
34. Управління витратами підприємства. *Московко О.О. Науковий керівник: к.е.н., доц. Матвійчук А.В.* 53
35. Управління фінансовою діяльністю підприємства. *Івах Т.В. Науковий керівник: к.е.н., доц. Матвійчук А.В.* 54
36. Економічні відносини всередині підприємства за умов становлення ринку. *Крисько Т.А. Науковий керівник: ст. викл. Дворніков М.Є.* 55
37. Прийняття управлінських рішень на основі маржинального доходу. *Чичинюк О. В. Науковий керівник: к. е. н., ст. викл. Заюкова М.С.* 56
38. Вдосконалення управління приватизованими підприємствами. *Барабаш С.М. Науковий керівник: ст. викл. Швейкіна Л.Я.* 57
39. Ефективність приватизаційних процесів у Вінницькій області. *Коренна Т.М. Науковий керівник: ст. викл. Швейкіна Л.Я.* 58
40. Визначення інноваційних підходів до оцінки продуктивності праці на підприємстві. *Ляшенко О.В. Науковий керівник: ас. Кузевич Л.О.* 59
41. Розробка моделей та алгоритму оцінки фінансового стану для вироблення перспективних стратегій розвитку. *Кисельова О.О. Науковий керівник: ас. Мельник Т.С.* 60
42. Оцінка технологічності логістичних методів удосконалення збутової політики на підприємстві. *Гавадза О.В. Науковий керівник: ас. Мельник Т.С.* 61
43. Розробка нових підходів до формування стратегії сегментації. *Молокова Г.Ю. Науковий керівник: ас. Мельник Т.С.* 62
44. Роль фінансового лізингу у формуванні капіталу суб'єктів господарювання. *Счастлива І.М. Науковий керівник: ас. Христофор О.В.* 63
45. Сучасні методи діагностики фінансового стану підприємства і розробка стратегій управління його фінансами. *Черних А.П. Науковий керівник: ас. Куленко С.В.* 64
46. Управління інноваційними ризиками на підприємствах енергетичної галузі. *Деременда Л.Л. Науковий керівник: ас. Рузакова Г.Г.* 65
47. Розробка економіко-математичної моделі для управління дебіторською заборгованістю підприємств енергетичної галузі. *Лисоволик І.М. Науковий керівник: ас. Рузакова Г.Г.* 66
48. Нові банківські послуги та їх розвиток в Україні. *Рогальська В.О. Науковий керівник: ас. Тенця О.В.* 67

I ТЕЗИ, СКЛАДЕНІ ЗА МАТЕРІАЛАМИ МАГІСТЕРСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ

Мокіна Ю.В.

Науковий керівник: д.т.н., академік АПНУ, проф. Мокін Б.І.

Адаптація Європейської моделі управління персоналом у вищих навчальних закладах України

Актуальність теми. Нові вимоги педагогічної практики вищих навчальних закладів, що пов'язані з політичними та соціально-економічними змінами у державі, зумовлюють нагальну необхідність розв'язання проблеми формування ефективного механізму управління системою вищої освіти України. Важливу роль у функціонуванні будь-якої організації, закладу чи цілого комплексу закладів відіграють людські ресурси, тобто їх персонал, який безпосередньо впливає на результати діяльності закладу і системи в цілому. З огляду на це проблема ефективного управління персоналом ВНЗ України потребує термінового, наукового обґрунтованого вирішення внаслідок її впливу на політичний, соціально-економічний і науково-технічний розвиток держави.

Метою дослідження є формування базових елементів ефективної системи управління персоналом у вищих навчальних закладах України. Для досягнення вказаної мети необхідно розв'язати такі основні **задачі**:

1. Проаналізувати наявні сучасні методи управління персоналом ВНЗ України.
2. Розробити комплекс реформаційних заходів із підвищення ефективності системи управління персоналом ВНЗ України на основі західноєвропейського та північноамериканського досвіду.
3. Розробити альтернативну методику для здійснення об'єктивної оцінки ефективності управління персоналом у закладах вищої освіти України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

1. Вперше адаптовано принципи західноєвропейської та північноамериканської моделей управління персоналом у вищих навчальних закладах за умов України.
2. Розроблено об'єктивну модель оцінювання ефективності управління персоналом ВНЗ України.
3. Запропоновано альтернативний комплекс заходів з удосконалення системи управління науково-педагогічними кадрами у ВНЗ України.

Практичне значення. Запропоновано комплекс заходів та методику для підвищення ефективності управління персоналом ВНЗ.

Особистий внесок здобувача. Систематизовано відомості про особливості західноєвропейської та канадської систем управління персоналом у ВНЗ та розроблено методику для здійснення об'єктивного оцінювання ефективності управління персоналом у ВНЗ України.

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень, обговорювались на науково-практичній конференції ВНТУ (м. Вінниця, 2003 р.).

Публікації. Результати дисертації опубліковано у двох статтях.

Науково-методичні засади оцінки фінансової стійкості та ліквідності виробничих підприємств

Актуальність теми. Під час переходу до ринкової економіки істотно змінюються взаємовідносини між різними суб'єктами господарського комплексу. Підприємства, що функціонують за умов конкуренції, зацікавлені у завоюванні своєї ринкової ніші та отриманні прибутків. Тому, кожне з них прагне чітко орієнтуватись в складних умовах ринку, адекватно оцінювати свої виробничі й економічні потенціали, перспективи розвитку, фінансову стійкість та ліквідність не тільки свого підприємства, але і його конкурентів та партнерів.

Сьогодні особливого значення набуває проблема об'єктивності оцінювання фінансової стійкості та ліквідності. Неадекватний аналіз фінансової стійкості негативно впливає на прийняття майбутніх управлінських рішень щодо використання фінансових ресурсів. Незважаючи на досить велику кількість методичних рекомендацій щодо оцінки фінансової стійкості, у фінансовому аналізі відсутній єдиний алгоритм оцінювання фінансової стійкості, результати якої об'єктивно та точно відображали б тенденції зміни фінансової стійкості. Виходячи з цього, перед нами постає задача розробки єдиної комплексної методики оцінки фінансової стійкості та ліквідності, висновки якої були б достовірні та адекватні справжньому стану підприємства і динаміці фінансової стійкості та ліквідності.

Метою дослідження дисертації є удосконалення оцінки фінансової стійкості та ліквідності підприємства шляхом створення системи моніторингу фінансової стійкості та розробки методики аналізу фінансової стійкості та ліквідності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **задачі**:

- дослідити існуючі методики оцінки фінансової стійкості та ліквідності, виявити їхні переваги та недоліки, а також напрямки їх удосконалення;
- вибрати і обґрунтувати оптимальні фінансово-економічні показники для оцінки фінансової стійкості та ліквідності підприємства;
- розробити систему моніторингу фінансової стійкості, її принципи, функції та структурні елементи;
- розробити алгоритм проведення оцінки фінансової стійкості та ліквідності;
- провести класифікацію фінансового стану підприємства в залежності від значень фінансово-економічних показників;
- оцінити фінансову стійкість та ліквідність підприємства за розробленою методикою та провести порівняльний аналіз з результатами, отриманими за іншими методиками;

- на основі результатів аналізу фінансової стійкості та ліквідності підприємств швейної галузі запропонувати механізми стабілізації фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

Об'єктом дослідження є механізми оцінювання фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

Предмет дослідження – методики та показники фінансової стійкості та ліквідності швейних підприємств Вінницької області.

Методи дослідження. При розв'язанні поставлених задач використовувались методи порівняння й аналізу та економічного моделювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у такому:

- уточнено поняття фінансової стійкості не тільки з позиції забезпечення запасів за допомогою власного та залученого капіталу, а й з урахуванням критеріїв ліквідності, прибутковості, додатності чистого грошового потоку;
- на базі проведеного порівняльного аналізу існуючих методик оцінювання фінансової стійкості підприємства, що складені вітчизняними та зарубіжними вченими, визначено їх недоліки і переваги;
- розроблено алгоритм оцінювання, що дозволяє ранжувати стійкість підприємства за показниками фінансової стійкості та ліквідності на чотири типи, а з урахуванням критеріїв прибутковості та додатності чистого грошового потоку на п'ять станів фінансової стійкості та платоспроможності.
- розроблено систему моніторингу фінансової стійкості, яка дозволить підвищити ефективність оцінювання фінансової стійкості та дасть можливість своєчасно забезпечити інформацією менеджерів для прийняття управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблено методику оцінки фінансової стійкості та ліквідності з урахуванням критеріїв прибутковості й чистого грошового потоку; складено систему моніторингу фінансової стійкості; запропоновано механізми стабілізації фінансової стійкості сприятимуть поліпшенню фінансової стійкості та забезпеченню підтримки високого рівня фінансової стійкості та ліквідності в довгостроковій перспективі.

Особистий внесок здобувача. Основні наукові результати магістерської дисертації одержано автором самостійно. У статті, написаній у співавторстві, магістрантці належить:

- порівняльний аналіз існуючих методик оцінки фінансової стійкості та ліквідності підприємств;
- методика дослідження залежності між показниками фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості;
- аналіз фінансової стійкості та ліквідності м'ясопереробних підприємств Вінницької області за розробленою методикою.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові матеріали та результати досліджень доповідались на XXXII конференції професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів ВНТУ (2003 р.).

Публікації. За матеріалами магістерської дисертації опубліковано одну статтю у фаховому виданні ВАК України та двоє тез доповідей на конференціях ВНТУ.

Сучасні методи та механізми управління фінансовими результатами відкритих акціонерних товариств

Актуальність теми. Процес переходу економіки України на ринкові відносини відбувається у складних умовах, що негативно впливає на фінанси підприємств, робить неможливим зміцнення фінансової бази у віддаленій перспективі, а отже і спрямовує їх на вирішення сьогоденних завдань щодо виживання.

Про складний фінансовий стан у всіх галузях економіки свідчить значна кількість збиткових підприємств, яких протягом 2004 року було понад 50 відсотків. Сума збитків, одержаних ними, становила 12 млрд.грн. Також одним із факторів, що негативно впливає на фінансовий стан підприємств, є несплата боргових зобов'язань.

Основним джерелом інформації про фінансовий стан підприємства є бухгалтерська звітність, яка в ринковій економіці базується на узагальненні даних фінансового обліку і є інформаційною ланкою, яка пов'язує підприємство з товариством та діловими партнерами – користувачами інформації про діяльність підприємства.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності.

У результаті функціонування кожного підприємства відбувається використання його матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. При цьому виникають недоліки у споживанні ресурсів, які і є об'єктом економічного і фінансового аналізу.

Управління фінансовими результатами на підприємстві – це вид діяльності, що дозволяє реалізувати та узагальнити широкий спектр питань адаптації індивіда до зовнішніх умов, врахувати особистий фактор при побудові системи управління персоналом підприємства.

Процес управління фінансовими результатами потребує проведення об'єктивного системного аналізу формування, розподілу і використання прибутку, який дозволить виявити резерви його зростання.

Отже, недостатня наукова розробленість методів управління фінансовими результатами, у тому числі і його інформаційної складової, визначає актуальність дослідження сучасних методів та механізмів управління фінансовими результатами відкритих акціонерних товариств.

Зв'язок магістерської дисертації з плановими дослідженнями. Дисертація виконувалась згідно з науковим напрямком кафедри: “Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні”.

Об'єктом дослідження є функціонування відкритих акціонерних товариств у ринковому середовищі.

Предмет дослідження – методи і механізми управління фінансовими результатами для виявлення напрямків підвищення прибутковості акціонерних товариств.

Метою дисертаційного дослідження є підвищення ефективності управління фінансовими результатами.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі **задачі**:

1. Розглянути діючу систему аналізу фінансових результатів.
2. На прикладі ВАТ показати документальне оформлення та відображення в обліку фінансових результатів та використання прибутку.
3. Провести фінансово-економічний аналіз та запропонувати заходи щодо збільшення прибутку та оптимального його використання.
4. Дослідити і розробити теоретичні засади методик і механізмів управління фінансовими результатами та сформулювати й узагальнити сучасні підходи, і методики.

Теоретичною й інформаційною основою дисертаційного дослідження слугували наукові праці вітчизняних і зарубіжних економістів, офіційні документи, законодавчі акти, урядові постанови, відомчі матеріали і матеріали офіційної статистики.

Наукова новизна роботи полягає в такому:

- обґрунтовано теоретико-методичні основи управління фінансовими результатами, зокрема, розроблено методику та підходи, які допоможуть раціонально організувати бізнес-процеси.
- розроблено нову методику обміну інформацією на підприємстві;
- сформовано новий підхід щодо підготування на підприємстві продуктів за рахунок переходу на електронні трансакції з усіма постачальниками і партнерами;
- удосконалено використання електронних комунікацій, що уможливають переорієнтацію бізнесу та зміну його меж.

Практичне значення одержаних результатів. Автором самостійно розроблено методологію управління фінансовими результатами на основі узагальнення існуючих підходів в теорії та практиці управління.

Основні висновки, рекомендації і пропозиції, сформульовані в дисертації, орієнтовані на широке використання в практиці сучасного управління. Їхній розвиток і практичне застосування потенційно створює умови для вирішення цілого кола актуальних питань управління фінансовими результатами окремих підприємств усіх форм власності, незалежно від їхньої галузевої специфіки і виду діяльності.

Управління амортизаційною політикою підприємства

Актуальність теми. Вибір методу нарахування амортизації є проблемним питанням для керівника і бухгалтера підприємства. При формуванні амортизаційної політики і встановленні облікових оцінок необхідно враховувати: фізичне і моральне старіння об'єктів амортизації, методику визначення первісної вартості основних засобів, вплив суми амортизації на витрати звітного періоду, а відповідно і на фінансовий результат та оподатковуваний прибуток, на собівартість готової продукції. Ринкові методи господарювання вносять принципові зміни у спосіб виробництва, систему управління основними засобами та, як наслідок, визначають новий підхід до методики та організації управління амортизаційною політикою підприємства.

Облікова політика щодо амортизації основних засобів формується згідно Положень (стандартів) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, 14 “Оренда”, 16 “Витрати”.

Раціонально сформована амортизаційна політика дає змогу підприємству коригувати частку своїх витрат у сумі доходу від реалізації, тим самим впливаючи на вартість акцій підприємства, свою інвестиційну привабливість та прийняття рішень користувачами фінансової звітності. Амортизаційна політика має бути спрямована на підвищення фінансової зацікавленості суб'єктів господарювання у здійсненні інвестицій в основний капітал за рахунок коштів власних амортизаційних фондів. Управління формуванням та використанням амортизаційних відрахувань є важливою ланкою фінансового управління підприємства.

Отже, проблема управління амортизаційною політикою набуває особливої актуальності в економічній науці. Вагомий внесок у розвиток теоретичних основ і методичних підходів до проблеми обліку відтворення та використання основних засобів формування амортизаційної політики внесли провідні економісти: І.О. Бланк, В.С. Караєв, О.В. Губачова, С.Ф. Голов, В.В.Сопко, З.Н. Борисенко, Н.Г. Волков, В.Ф. Палій, В.П. Завгородній, В.Д. Новодворський та ін.

Мета дослідження полягає в удосконаленні амортизаційної політики підприємства згідно з вимогами нового бухгалтерського обліку.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлено такі **задачі**:

- визначити економічну сутність основних засобів та особливості їх відтворення за умов формування ринкових відносин;
- дослідити стан діючої класифікації і оцінки основних засобів;
- показати розвиток системи амортизації в Україні, оцінити ефективність використання сучасних методів її нарахування та визначити конкретні напрямки їх використання;
- розробити методику розрахунку оптимального строку корисного використання основних засобів;

- розробити пропозиції щодо удосконалення амортизаційної політики на підприємстві.

Об'єктом дослідження є господарські процеси управління, зокрема, амортизаційною політикою на державних та комерційних підприємствах України.

Предметом дослідження є напрямки удосконалення амортизаційної політики підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні методики формування амортизаційної політики за сучасних умов функціонування державних та комерційних підприємств, зокрема, отримано такі наукові результати:

- розкрито сутність категорій “амортизація” і “знос” основних засобів та визначено основні методичні підходи оцінювання основних засобів;
- внесено пропозиції щодо удосконалення діючої методики нарахування та обліку амортизації та зносу основних засобів;
- запропоновано методику, що дає можливість проводити порівняльний аналіз і передбачати економічний ефект від вибору методів нарахування амортизації;
- розроблено методику розрахунку оптимального терміну корисного використання основних засобів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо удосконалення амортизаційної політики, методики розрахунку оптимального терміну корисного використання основних засобів в процесі експлуатації та можливості реінвестування в основні засоби.

Пропозиції та рекомендації, наведені в дисертаційному дослідженні, сприятимуть подальшому удосконаленню управління амортизаційною політикою на підприємствах, ефективному використанню основних засобів; дозволять вчасно формувати необхідну для різноманітних користувачів інформацію про стан та використання основних засобів.

Запропоновані в дисертаційному дослідженні методики використовувались на кооперативному підприємстві “Рахнянський консервний завод” (довідка № 32 від 10.06.2004 р.) та обрані ним для подальшого практичного застосування.

Особистий внесок здобувача. Автором надано пропозиції щодо удосконалення методики амортизації основних засобів; розроблено методичні рекомендації з розрахунку впливу амортизації на величину грошових потоків підприємства; запропоновано методику розрахунку оптимального строку корисного використання основних засобів.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати досліджень висвітлено на щорічних науково-технічних конференціях Вінницького національного технічного університету в 2003-2004 роках.

Публікації. За результатами проведених досліджень опубліковано одну статтю у фаховому виданні за переліком ВАК.

Особливості антикризового фінансового управління підприємств приладобудування

Актуальність теми. Сучасний стан функціонування багатьох підприємств України фахівці продовжують визначати як кризовий. Індикатори кризових явищ, що стали типовими для багатьох підприємств, загальновідомі: спад виробництва, цінові та структурні диспропорції, випуск неконкурентоспроможної продукції, зниження продуктивності праці, масова збитковість та низька рентабельність, незадовільна структура балансу, дефіцит обігових коштів, неплатоспроможність, незбалансованість відтворювальних процесів тощо. Зовнішні показники кризи на рівні окремого підприємства доповнюються внутрішніми проблемами – надмірно централізована структура та командний стиль управління, відсутність стратегічного та оперативного планування і контролю, застарілі форми та системи оплати праці, незадовільний морально-психологічний клімат у трудових колективах, конфлікти між менеджерами різних рівнів тощо. Забезпечення реалізації визначеного курсу на стійке економічне зростання України робить надзвичайно актуальними питання організації протидії кризовим явищам та відродження нормального перебігу господарювання підприємств усіх галузей промисловості, потребує термінової розробки теорії та практики антикризового управління промисловими підприємствами, які повинні ґрунтуватись на своєчасній діагностиці рівня та причин кризового стану і реалізації адекватних антикризових програм.

Існує багато проблем, пов'язаних з антикризовим управлінням підприємством, що не знайшли належного відображення і потребують розвитку, зокрема: відсутні показники, які дозволяють здійснювати диференційований підхід до оцінки рівня кризового стану вітчизняних підприємств з урахуванням їх розмірів, виду діяльності, галузі діяльності тощо; відсутня можливість візуального відображення стану підприємства; недостатньо вивчені особливості вибору цілей та стратегії підприємства відповідно до рівня його кризового стану; недостатньо досліджені підходи до формування та реалізації послідовності антикризових програм. Усе це підтверджує актуальність обраної теми досліджень, її своєчасність у зв'язку з необхідністю удосконалення антикризового управління промисловими підприємствами України.

Зв'язок роботи з науковими темами. Робота виконана згідно з науковим напрямком кафедри: “Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні”.

Метою дослідження є підвищення ефективності превентивного антикризового управління приладобудівним підприємством з урахуванням специфіки галузі, рівня та причин кризового стану.

Для досягнення цієї мети необхідно розв'язати такі **задачі**:

- дослідити на основі системного аналізу існуючі теоретичні підходи до

трактування понять “криза” та “антикризове управління підприємством”;

- проаналізувати існуючі методики щодо оцінювання фінансового стану підприємства та прогнозування його банкрутства, а також виявлення особливостей та можливостей їх застосування за умов економіки України;
- визначити особливості функціонування вітчизняних підприємств приладобудування;
- обґрунтувати інтегральну бальну методику визначення рівня кризового стану приладобудівних підприємств на основі системи фінансових показників;
- сформулювати методичний підхід щодо встановлення рівня кризового стану промислового підприємства та обрання напрямків здійснення антикризових програм за допомогою інтегральної методики та матриці фінансової рівноваги;
- розробити пропозиції і рекомендації щодо формування та реалізації ефективної антикризової політики.

Об’єктом дослідження є антикризове управління з урахуванням специфіки приладобудівної галузі за умов трансформаційної економіки України.

Предметом дослідження є методики та механізми антикризового управління промисловими підприємствами.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

- вперше запропоновано оцінку рівня кризового стану вітчизняних приладобудівних підприємств з урахуванням галузевої специфіки;
- дістали подальшого розвитку комплексна оцінка стану підприємства на основі виділення кризових зон в координатах “рентабельність–платоспроможність” матриці фінансової рівноваги; методичний підхід до вибору антикризових програм з урахуванням галузевої специфіки приладобудування;
- удосконалено комплексний підхід до реалізації загальних функцій антикризового управління на основі запропонованої методики оцінки рівня кризового стану приладобудівного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їх використання дозволить своєчасно виявляти рівень кризового стану на приладобудівному підприємстві, визначати його причини, обирати ціль та стратегію підприємства в цих умовах, формувати та реалізовувати систему антикризових програм з урахуванням рівня кризового стану та можливостей підприємства, що сприятиме підвищенню ефективності прийнятих управлінських рішень. Наукові результати дисертаційної роботи здобули практичної реалізації на прикладі діяльності Відкритого акціонерного товариства “Могилів-Подільський приладобудівний завод”.

Особистий внесок здобувача. Усі науково-практичні результати дослідження, що відображені у дисертації, були отримані автором самостійно.

Апробація. Основні теоретичні і практичні положення дисертації доповідалися на трьох науково-практичних конференціях.

Публікації. Основні положення та результати дослідження знайшли відображення у чотирьох наукових працях, одна з яких у фаховому виданні за переліком ВАК.

Санація як механізм фінансового оздоровлення підприємства

Актуальність теми. Однією з причин існування кризової ситуації на більшості українських підприємств є низький рівень менеджменту. Саме некваліфіковані та помилкові дії керівництва довели чимало підприємств до межі банкрутства.

Істотним фактором, який зумовлює прийняття неправильних управлінських рішень, є відсутність на вітчизняних підприємствах системи контролінгу.

Зрозуміло, що неодмінною умовою оздоровлення вітчизняної фінансової системи є санація суб'єктів господарської діяльності. Лише за таких умов можна буде відновити кількість і прибутковість основної маси платників податків, а отже, оздоровити державну фінансову систему. Водночас оздоровлення економіки значною мірою залежить від своєчасної та якомога безболіснішої ліквідації (реорганізації) неефективних виробничих структур, які не лише не поповнюють бюджет держави, а й потребують постійної фінансової підтримки.

Санація є ключовою процедурою, яка має ефективно вирішувати задачу фінансового оздоровлення господарюючого суб'єкта. Однак для її реалізації потрібна підтримка кредиторів, інвесторів і додаткове влиття фінансових коштів.

Банкрутство є кризовим станом і його подолання потребує спеціальних методів фінансового управління. Ринкова економіка напрацювала широку систему фінансових методів діагностики та попередження банкрутства, які потребують не лише вивчення і застосування, але й поглибленого методичного опрацювання з урахуванням особливостей української економіки.

Актуальність цієї проблематики підсилюється прийняттям у 2000 році Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, що регулює питання фінансової санації та банкрутства підприємств.

Новий Закон впроваджує нові підходи до проведення реорганізації боржника, завдяки чому кредитори мають більші можливості повернути свої кошти ніж за умови ліквідації.

Зв'язок роботи з науковими темами. Робота виконана згідно з науковим профілем кафедри: “Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні”.

Метою дослідження, проведеного в дисертаційній роботі, є покращення фінансового стану підприємств транспортної галузі України та підвищення ефективності їх функціонування.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі основні задачі:

- дослідити економічну сутність санації;

- розкрити сутність класичної моделі фінансової санації та виявити основні фактори, які спричиняють погіршення фінансового стану підприємства;
- розробити ефективну модель санації підприємства;
- визначити та обґрунтувати шляхи виходу підприємства з кризового стану.

Об'єктом дослідження є санація як механізм фінансового оздоровлення підприємства.

Предметом дослідження є методики проведення санації на підприємствах різних форм власності.

Дослідження проводилось із використанням таких наукових **методів**:

- індукції та дедукція;
- аналітичний;
- порівнянь;
- економічного аналізу тощо.

Наукова новизна одержаних результатів. У даній дисертаційній роботі отримано такі наукові результати:

- на основі проведеного системного аналізу обґрунтовано пріоритетні шляхи реалізації економічного механізму санації в Україні.
- запропоновано нову ефективну модель фінансової санації для підприємства у короткостроковому періоді;
- удосконалено процедуру проведення діагностики ймовірності банкрутства підприємств транспортної галузі.

Практичне значення одержаних результатів. З огляду на актуальність проблеми в дисертаційній роботі запропоновано методичні підходи, пропозиції і рекомендації, які дозволяють покращити фінансовий стан підприємств транспортної галузі, а також сприяють його фінансовій стабілізації та подальшому розвитку. Даний комплекс заходів можна використовувати в господарській практиці на будь-якому транспортному підприємстві.

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень, що викладені у роботі, були апробовані на науково-практичних конференціях ВНТУ та на міжвузівській науково-практичній конференції вчених, викладачів та працівників (м. Вінниця, 2003 рік).

Публікації. Основні наукові положення та результати дослідження знайшли відображення у двох тезах доповідей.

Організаційно-економічний механізм управління інноваціями на промислових підприємствах

Актуальність теми. У ХХІ ст. у промисловій сфері розвинених країн відбуваються стрімкі зміни технологічного способу виробництва в усіх його визначальних ланках, якісно змінюються господарська структура, характер економічного зростання, система цінностей та мотивацій, змінюються уявлення про критерії суспільного прогресу. Отже, час ставити питання про нову інноваційну політику. У найближчій та довгостроковій перспективі врахування інноваційного фактора стає вирішальною умовою подальшого розвитку сучасних економічних систем. Стратегія розвитку української економіки у новому тисячолітті спрямована на перехід до інноваційної моделі зростання, що зумовлює нову системну роль державної інноваційної політики як найважливішого інструменту реалізації цієї мети.

Одним з найбільш ефективних напрямків підвищення ефективності промислового виробництва є пошук та створення таких механізмів його функціонування, які б сприяли впровадженню та розвитку інноваційної діяльності, спрямованої на розробку і використання результатів техніко-економічних нововведень наукових досліджень, які дають можливість здійснити реструктуризацію, відновлення основних виробничих фондів, удосконалити технологію, організацію і управління виробництвом.

Ефективне управління інноваціями, як свідчить досвід промислово розвинених країн, є визначальним напрямком впровадження результатів науково-технічного прогресу у виробництво, підвищуючи його конкурентоздатність і стабільне становище на ринку товарів та послуг. У той же час, огляд економічної літератури теоретичного і прикладного характеру показує, що багато питань з цієї проблеми не знайшли відповідного відображення, і не враховують повною мірою сучасний стан промислового виробництва та особливості його функціонування на перехідному етапі до ринку.

Таким чином, недостатня розробка теоретичних і практичних аспектів формування і реалізації економічних інструментів управління інноваційною діяльністю, відсутність обґрунтованої системи підтримки ефективного управління, визначили вибір теми дисертаційного дослідження та її актуальність.

Метою даного дослідження є підвищення ефективності промислового виробництва шляхом розробки теоретичних і методологічних засад формування та реалізації організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю. Для досягнення поставленої мети визначено такі **задачі**:

– дослідити сучасний стан промислового виробництва та виявити вплив інноваційних процесів на його розвиток і конкурентоспроможність;

- узагальнити теоретичні положення та практичні методи формування напрямків управління інноваційною діяльністю, з урахуванням видів та особливостей на сучасному промисловому виробництві;
- визначити та обґрунтувати основні пріоритети інноваційної діяльності на промисловому виробництві;
- розробити основні принципи формування організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю;
- обґрунтувати основні елементи організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю.

Наукова новизна. Основний науковий результат дисертаційного дослідження полягає в розвитку і поглибленні відомих і обґрунтуванні низки нових теоретичних і методичних положень, що у комплексі визначають формування організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю на промисловому виробництві, зокрема:

- у контексті сучасних тенденцій ринкових трансформацій на промисловому виробництві удосконалено поняття категорії «інноваційна діяльність»;
- розроблено наукові підходи до формування організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю, що враховують конкурентоздатність промислового виробництва як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках;
- вперше обґрунтовано елементи організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю на основі економічної діагностики і моніторингу його реалізації;
- удосконалено формування напрямків інноваційної діяльності як складового і визначального елемента в системі підвищення ефективності функціонування промислового виробництва.

Об'єктом дослідження є ринкові механізми управління інноваційним розвитком підприємств промислового сектору виробництва.

Предметом дослідження є організаційно-економічний механізм управління інноваційною діяльністю на промисловому виробництві.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є діалектичний метод, метод системно-структурного аналізу, порівняльного аналізу, економіко-математичного моделювання, індукції та дедукції.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості вирішення прикладної проблеми формування організаційно-фінансового механізму управління інноваційною діяльністю, яка дає можливість підвищити конкурентоспроможність суб'єктів і галузей промисловості України та їх подальший розвиток на інноваційній основі. Результати дослідження можуть бути використані при розробці програм розвитку промислового виробництва на всіх рівнях його управління.

Апробація. Результати дисертації апробовані на трьох конференціях.

Публікації. Матеріали дисертаційної роботи опубліковано у фахових виданнях за переліком ВАК у трьох статтях та трьох збірниках тез наукових конференцій.

Реструктуризація підприємства на прикладі ВАТ “Могилів-Подільський молокозавод”

Актуальність теми. В Україні відбувається трансформація всієї економічної системи, яку характеризують виникнення та розвиток нових форм власності й організаційно-правових форм господарювання, докорінна зміна методів державного регулювання економіки, значне підвищення ступеня самостійності підприємств, становлення нової нормативно-законодавчої бази тощо. Однак реальність така, що у перехідний до ринкової економіки період, підприємства здійснюють свою фінансово-господарську діяльність, перебуваючи під постійним впливом несприятливих внутрішніх і зовнішніх чинників, які часто призводять до фінансової кризи та банкрутства.

Серед найважливіших методів подолання фінансової кризи підприємствами і відновлення параметрів їх життєдіяльності є антикризове управління, суть якого полягає у здійсненні послідовних фінансово-економічних, виробничо-технічних, організаційно-правових та соціальних заходів, що в результаті приводить до їх оздоровлення.

За умов, коли для економіки України характерною є висока питома вага низькорентабельних та збиткових підприємств, реструктуризацію можна вважати найперспективнішим та найприйнятнішим методом відновлення їх платоспроможності у системі антикризового управління.

Концептуальні засади реструктуризації, яка є методом антикризового управління в Україні, перебувають у стадії свого становлення. Впродовж останнього десятиріччя формувалася і удосконалювалася законодавча база забезпечення проведення реструктуризації, що знайшло своє відображення у Законі України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”.

Одним із шляхів виживання і подальшого розвитку підприємств, які переживають фінансову кризу є їх реформування та реструктуризація. Для інших підприємств, які працюють більш-менш ефективно, реструктуризація також є актуальним питанням, тому що дозволяє шляхом комплексного реформування всіх сторін своєї діяльності постійно і гнучко пристосовуватися до змін внутрішнього й зовнішнього середовища, забезпечувати високу конкурентоспроможність його продукції на вітчизняному і світових ринках.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Магістерська дисертація виконана згідно з науковим напрямком кафедри: “Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні”.

Мета дослідження. Метою дисертації є підвищення ефективності функціонування підприємства в перспективі шляхом впровадження на ньому системи реструктуризаційних заходів.

Поставлена в роботі мета зумовила необхідність вирішення таких **задач**:

- узагальнення теоретичних основ реструктуризації підприємства в системі антикризового менеджменту.
- розробка аналітичної моделі реструктуризації;
- оцінка глибини фінансової і економічної кризи підприємства і розробка ефективних заходів з фінансового оздоровлення;
- діагностика фінансового стану ВАТ “Могилів-Подільський молокозавод” і оцінка перспектив розвитку його виробничого потенціалу;
- розробка шляхів виведення підприємства з фінансової кризи.

Об’єктом дослідження є реструктуризація підприємства в аспекті антикризового управління.

Предметом дослідження магістерської роботи є існуючі моделі реструктуризації ВАТ.

Методи дослідження. Для досягнення мети, що поставлена у роботі, були використані такі методи дослідження:

- узагальнення;
- порівняння;
- аналогії;
- дедукції;
- індукції;
- системного аналізу;
- економічного аналізу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

- розроблено аналітичну модель проведення реструктуризації підприємства та алгоритм її впровадження;
- удосконалено стабілізаційні напрями виходу підприємства з фінансової кризи;
- отримали подальший розвиток методичні підходи до відновлення виробництва в процесі реструктуризації підприємства, що базуються на заходах забезпечення його платоспроможності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що їх впровадження у господарську діяльність підприємства при здійсненні його реструктуризації дозволяє розробляти стратегію подальшого ефективного функціонування суб’єкта господарювання.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень апробовані на двох науково-практичних конференціях ВНТУ.

Публікації. Основні положення та результати дослідження знайшли своє відображення у двох тезах-доповідях.

Розробка методики формування інвестиційного портфеля з урахуванням ризику

Актуальність теми. Суттєві зміни соціально-економічних відносин в Україні, зумовлені побудовою ринкової економіки, потребують підвищеної уваги дослідників до вирішення питань інвестування як одного з найважливіших напрямів відтворення основних фондів і виробничих потужностей підприємств. Зовнішнє середовище, в якому діють різноманітні за формою господарські організації, стає якісно іншим: з'являються нові фактори ризику, підвищується ступінь його невизначеності. Дедалі більшого значення набувають науково обґрунтовані методи оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів, їх відбір з існуючих альтернативних варіантів. Відсутність достовірної інформаційної бази спричиняє ризик, яким обтяжені інвестиційні рішення. Це відбувається в результаті відхилення фактичних значень показників від запланованих в інвестиційному проекті, неточній структури моделі інвестування, відсутності суттєвих і наявності несуттєвих параметрів оцінювання об'єкта інвестування.

Із запровадженням досягнень науково-технічного прогресу інвестиційна діяльність уможливорює істотне підвищення ефективності функціонування промислових підприємств як базових в економічному зростанні. Більшість суб'єктів господарювання промисловості потребує на перепрофілізацію з метою підвищення конкурентоспроможності, що пов'язано із значними обсягами капіталовкладень, визначення спрямованості і кількісних характеристик яких дадуть змогу розробити науково обґрунтовані стратегії як на макро-, так і на мікрорівні. Аналіз стану процесів реального інвестування промислового комплексу України виявив низку нерозв'язаних практичних проблем, серед яких основними є: націленість інвесторів на одержання одноразового швидкого прибутку, вплив національного капіталу, незацікавленість банків у довготерміновому кредитуванні, низька ефективність інвестиційного ринку, недостатня активність державних і регіональних органів управління у фінансуванні підприємницьких пропозицій, недосконалість нормативної бази.

Неможливість механічного перенесення практичного досвіду інвестування інших країн зумовлюється специфічними умовами трансформації соціально-економічних відносин в Україні, а саме мінливим зовнішнім високоризикованим середовищем. Таким чином, назріла об'єктивна необхідність у науковому обґрунтованні концепції та методологічних засад побудови математичних моделей та механізмів інвестування, які матимуть соціально-економічне підґрунтя, стратегічну спрямованість і дадуть змогу підвищити рівень активності інвестиційної діяльності, ефективність очікуваних результатів. Генерація сучасних методологічних засад потребує розробки якісно нового методичного забезпечення реалізації і стимулювання процесу

капіталовкладень, тобто розбудови концепції стратегічного інвестування промислових підприємств за умов швидкоплинного зовнішнього середовища.

Отже, застосування концепції стратегічного інвестування підприємств промисловості за умов трансформації, надасть змогу органам управління генерувати дієву політику стимулювання інвестиційної діяльності, суб'єктам господарювання – отримувати постійно зростаючі прибутки, а споживачам надасть більшої свободи вибору певних товарів, напрямів та об'єктів вкладання вільних коштів. Таким чином, складання ієрархічних моделей прийняття рішення залишається актуальним на сучасному етапі розвитку економіки.

Об'єктом дослідження є інвестиційні процеси за сучасних умов розвитку ринкової економіки України.

Предметом дослідження є методики складання інвестиційного портфеля.

Мета дослідження. Метою роботи є розробка методики формування ефективного інвестиційного портфеля.

Для досягнення постановленої мети необхідно розв'язати такі **задачі**:

1. Скласти багаторівневу структурну модель СППР щодо доцільності інвестиційного портфеля з урахуванням ризику.
2. Розробити математичну модель процесу прийняття інвестиційного рішення.
3. Практично реалізувати запропоновану модель і методику оцінки ефективності інвестиційного портфеля на прикладі конкретного суб'єкта господарювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

1. Запропоновано математичну модель прийняття рішень, структурну модель багаторівневої СППР і відповідну методика її математичної формалізації, які дають можливість побудувати СППР для проведення інвестиційної діяльності.
2. Розроблено методику та алгоритм формалізації СППР для інвестиційної діяльності на базі математичного апарату нечітких множин, застосування якої значно спрощує побудову СППР та підвищує її надійність.
3. Дістали подальший розвиток СППР на базі математичного апарату нечітких множин, застосування яких дозволяє: враховувати при побудові СППР об'єкти зі змішаними оцінювальними параметрами; оцінювати вплив на прийняття рішення широкого спектра як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, а також рівні ризику досліджуваних об'єктів; приймати рішення без аналізу всіх комбінацій оцінювальних параметрів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці методики й алгоритму формалізації багаторівневої СППР, щодо оцінювання ефективності інвестиційних капіталовкладень. Розроблена модель була апробована на науково-виробничому інноваційному підприємстві “Струм”.

Апробація. Результати досліджень, що викладені в магістерській роботі, були апробовані на чотирьох конференціях.

Публікації. Основні положення та результати дослідження знайшли відображення у чотирьох статтях у фахових виданнях за переліком ВАК України, трьох тезах доповідей та депонованій статті.

Розробка системи підтримки прийняття рішення щодо оцінювання фінансового стану підприємства

Актуальність теми. Особливістю формування цивілізованих ринкових відносин в Україні є посилення впливу таких чинників як жорстка конкурентна боротьба, технологічні зміни та постійне вдосконалення методів технічної обробки економічної інформації. Середовище, в якому функціонують вітчизняні підприємства, характеризується також безперервними нововведеннями в податковому законодавстві, змінами процентних ставок та валютних курсів, а також різкими коливаннями цін на ресурси.

На сьогодні в Україні нараховується близько 12 тис. збиткових підприємств, сума збитків яких перевищує 100 тис. грн. Так, питома вага збиткових підприємств України на сьогодні складає близько 41%.

За роки незалежності України не всі підприємства змогли відновити свій виробничий потенціал, це було викликано як суб'єктивними, так і об'єктивними причинами. До таких причин можна віднести порушення економічних зв'язків та втрату постачальників і, що найголовніше, – ринків збуту. Зрозуміло, ці причини досить серйозні та значні, що, в свою чергу, викликає занепокоєння та спонукає керівників підприємств до рішучих дій, які спрямовані на покращення фінансового стану підприємства та його оздоровлення.

У даний час можна спостерігати таку ситуацію: існує досить велика кількість іноземних і вітчизняних джерел з оцінювання фінансового стану підприємств. Проте такі методиками носять лише рекомендаційний характер, а не є уніфікованим підходом, який би враховував як специфіку підприємства, що функціонує в конкретній галузі, так і мінливість зовнішнього середовища.

Ефективне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансовий стан підприємства. Збої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення її реалізації призводять до зменшення надходжень коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотний зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі. Однак, у виробничій практиці українських підприємств часто трапляються випадки, коли і беззбитково працююче підприємство відчуває фінансову скруту, пов'язану з недостатньо раціональним розміщенням і використанням наявних фінансових ресурсів. Отже, надзвичайно актуальним за сучасних умов розвитку економіки України є формування єдиного підходу до оцінювання фінансового стану підприємства.

Зв'язок роботи з науковими темами. Тема дослідження магістерської дисертації відповідає науковому напрямку роботи кафедри: “Стан, дослідження та впровадження виробничого менеджменту на підприємствах регіону”.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан підприємства.

Предмет дослідження: методики, на основі яких здійснюється оцінювання фінансового стану підприємства.

Метою дослідження є підвищення точності оцінки фінансового стану підприємства.

Основні **задачі** магістерської роботи:

1. Аналіз існуючих методик оцінювання фінансового стану підприємства, визначення їх переваг і недоліків.
2. На основі проведеного аналізу складання раціональної загальної структурної моделі підтримки прийняття рішень щодо оцінювання фінансового стану підприємства.
3. Формування методики формалізації запропонованої багаторівневої моделі оцінювання фінансового стану підприємства на базі нечітких множин.
4. Практична реалізація запропонованих моделі і методики оцінювання фінансового стану підприємства на прикладі конкретного економічного суб'єкта господарювання.
5. Перевірка адекватності запропонованої СППР.

Методи дослідження: порівняльний аналіз, аналогій, індукції та дедукції; економічного аналізу; математичне моделювання на базі апарату нечітких множин.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- запропоновано нову загальну структурну модель багаторівневої СППР щодо оцінювання фінансового стану підприємства, яка дозволяє будувати СППР з розширеними функціональними можливостями, а також стратифікувати процес прийняття рішень, що суттєво спрощує процедуру створення таких СППР;
- визначено множини оцінювальних параметрів для СППР щодо оцінювання фінансового стану підприємства. Ці множини охоплюють широкий спектр чинників, що впливають на фінансовий стан підприємства та задовольняють умовам повноти, дієвості та мінімальності;
- запропоновано методику формалізації СППР на базі математичного апарату нечітких множин, застосування якого дозволяє враховувати при побудові СППР об'єкти зі змішаними оцінювальними параметрами, приймати рішення, не розглядаючи всіх комбінацій оцінювальних параметрів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці багаторівневої СППР щодо оцінювання фінансового стану підприємства, яка була апробована на Бершадському колективному підприємстві “Будматеріали” (акт впровадження результатів науково-дослідних робіт №51/03В).

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень, що викладені в магістерській роботі, були апробовані на шести наукових конференціях.

Публікації. Результати дисертаційної роботи опубліковано в 3-х статтях у фахових виданнях за переліком ВАК, у 5-ти збірниках матеріалів доповідей та тез наукових конференцій, а також в одній депонованій статті.

Розробка методики оцінювання економічної безпеки підприємства

Актуальність теми. Економічна безпека – це одна з базових складових національної безпеки. Саме цим і зумовлена серйозна увага політиків, практиків та вчених до аналізу економічної безпеки та розробки відповідної методики її розрахунку. Зміст поняття “економічна безпека” підприємства включає систему заходів, що забезпечують конкурентоспроможність і економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників. Гарантувати економічну безпеку підприємства у фінансово-господарському середовищі, яке швидко змінюється, надзвичайно складно, а розробити стратегію, тобто перспективне й довгострокове виконання цього завдання майже неможливо. Тому актуальним є забезпечення економічної безпеки підприємства та виявлення напрямів запобігання новим внутрішнім і зовнішнім небезпекам. Виникнення таких загроз може стати причиною банкрутства. Аналіз зарубіжної практики свідчить, що в країнах із розвинутою ринковою економікою та сталою політичною системою, як правило 1/3 банкрутств спричинені зовнішніми та 2/3 внутрішніми причинами. Тому і виникає необхідність у постійному моніторингу можливих загроз та ідентифікації рівня економічної безпеки підприємства.

Виникає потреба в розробці інтегрального показника економічної безпеки підприємства, який би виражався кількісно в чітко окреслених межах, враховував би як внутрішні, так і зовнішні загрози, їх кількісні і якісні характеристики. Необхідність врахування великого спектра факторів зумовлює використання відповідних сучасних комп'ютерних засобів, які, в свою чергу, потребують на складання сучасних математичних моделей із використанням апарату нечіткої логіки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дослідження магістерської дисертації відповідає науковому напрямку роботи кафедри: “Стан, дослідження та впровадження систем виробничого менеджменту на підприємствах регіону”.

Метою дослідження є підвищення ефективності, незалежності та стабільності діяльності підприємства, здатності його до прогресу за умов конкурентного середовища та дестабілізуючих факторів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **задачі**:

- проаналізувати існуючі методики оцінювання економічної безпеки підприємства та визначити їх переваги та недоліки,
- сформулювати методику формалізації запропонованої багатомірної моделі оцінювання рівня економічної безпеки з використанням математичного апарату нечіткої логіки;
- скласти множини оцінювальних параметрів на базі виявлених внутрішніх й зовнішніх загроз середовища діяльності підприємства;

- практично реалізувати запропоновану методику оцінювання економічної безпеки на прикладі конкретного економічного суб'єкта господарювання;
- перевірити адекватність складеної СППР.

Об'єктом дослідження є економічна безпека підприємства.

Предмет дослідження – методики ідентифікації економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є такі методи, як: статистичний, матричний, індексний, графічний, арифметичних різниць, балансовий, середніх і відносних величин, порівняння й групування, експертних оцінок, аналогій, економіко-математичного моделювання.

Наукова новизна одержаних результатів. Основний науковий результат дисертаційного дослідження полягає в тому, що:

- запропоновано нову загальну структурну модель багаторівневої СППР щодо оцінювання економічної безпеки підприємства й відповідну методику її формалізації, які дають можливість будувати СППР з розширеними функціональними можливостями (враховують об'єкти з різними типами оцінювальних параметрів), а також стратифікувати процес прийняття рішення, що суттєво спрощує процедуру створення таких СППР;
- визначено множини оцінювальних параметрів для СППР щодо оцінювання екоосесенту. Ці множини охоплюють широкий спектр чинників, що впливають на рівень економічної безпеки та задовольняють умовам повноти, дієвості та мінімальності.
- запропоновано методику формалізації СППР на базі математичного апарату нечітких множин, застосування якого дозволяє враховувати при побудові СППР об'єкти зі змішаними оцінювальними параметрами та приймати рішення, без аналізу всіх комбінацій оцінювальних параметрів.

Практичне значення одержаних результатів даної роботи полягає у розробці моделі та методики формалізації багаторівневої СППР щодо оцінювання рівня економічної безпеки.

Господарське та економічне значення даної роботи полягає у можливості підвищення ефективності господарювання шляхом виявлення можливих загроз і розробки системи заходів, що забезпечують конкурентоспроможність і економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників.

Особистий внесок здобувача. З наукових публікацій, виданих у співавторстві, автором запропонована методика оцінювання економічної безпеки на базі математичного апарату нечіткої логіки.

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень, що викладені в роботі, були апробовані на шести наукових конференціях.

Публікації. Результати дослідження опубліковані у 2-х статтях у фахових виданнях за переліком ВАК та 6-ти тезах доповідей на наукових конференціях, а також у одній депонованій статті.

Управління маркетинговою діяльністю на підприємствах

Актуальність теми. Актуальність теми роботи для українських підприємств важко переоцінити. Черговий етап розвитку української економіки впритул підвів українські підприємства, які функціонували за умов планово-економічної системи, до усвідомлення проблеми необхідності практичного застосування маркетингових принципів у повсякденній діяльності для свого подальшого вдалого функціонування. Управління маркетингом забезпечує:

- цільову орієнтацію ринкової діяльності підприємства, пов'язану, перш за все, із задоволенням суспільних і особистих потреб;
- комплексність цієї діяльності, що виражена у технологічному процесі від задуму товару до його споживання;
- дозволяє враховувати перспективу в удосконаленні товарного асортименту згідно з потребами і умовами споживання.

Мета дослідження полягає в удосконаленні управління маркетинговою діяльністю на підприємстві за сучасних умов. Поставлена мета визначає **задачі**, що підлягають вирішенню в даній роботі:

- аналіз маркетингового середовища підприємства;
- складання моделі управління маркетинговою діяльністю на підприємстві;
- розробка й обґрунтування методів та заходів щодо удосконалювання маркетингової діяльності;
- розрахунок економічної ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є маркетингова діяльність на підприємстві за умов ринкової економіки.

Предметом дослідження є сучасна модель маркетингу на підприємствах.

Суб'єктом дослідження виступає процес здійснення маркетингу на ВАТ "Бердичівський пивоварний завод".

Методами дослідження, що використовуються в роботі, є метод експертних оцінок та методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, SWOT-аналіз.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна полягає:

- в удосконаленні моделі управління маркетинговою діяльністю, яка дозволяє більш повно дослідити існуюче становище на підприємстві і оцінити його готовність до використання стратегічного управління і планування;
- удосконалено методики управління, що дозволяють запропонувати відповідну маркетингову стратегію;
- у проведенні оцінки готовності підприємства до роботи з маркетинговою стратегією експертним шляхом за методом Делфі.

Практичне значення одержаних результатів. Запропонована методика не тільки дозволить більш повно оцінити ступінь готовності до здійснення маркетингової діяльності та вибору необхідних заходів, а й дозволить періодично перевіряти ефективність здійснення цих заходів.

Аналіз фінансового стану підприємства

Актуальність досліджень. Фінансовий стан підприємства є результатом дії системи внутрішніх і зовнішніх чинників його функціонування і розвитку. Підприємницька діяльність, як і інші види господарської чи політичної діяльності, завжди має елемент невизначеності, оскільки внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства постійно змінюється. Певна вірогідність настання негативних наслідків діяльності, як і небезпека невиконання запланованих результатів, свідчать про наявність ризику. Найбільший прибуток, як і найбільші збитки, приносять ринкові операції з підвищеним ризиком. Для підвищення фінансової стійкості підприємства та раціонального управління наявними ресурсами потрібно використовувати математичне моделювання різних сторін ділового та фінансового життя підприємства. Саме це обґрунтовує важливість та актуальність досліджень даного спрямування.

Сьогодні вже є певний позитивний досвід математичного моделювання фінансового стану підприємств. Розроблено і проаналізовано математичні моделі кругообігу коштів і руху їхніх джерел. У матричних моделях бухгалтерського обліку подана система математичних співвідношень, які формалізують бухгалтерське відображення господарських операцій і відповідні зміни статей балансу. Імітаційна модель бухгалтерського обліку є спробою конкретизованого спрощеного подання балансу підприємства як співвідношення коштів і джерел, а також його перетворення за допомогою набору спеціальних операторів. Водночас в усіх цих спробах математичного моделювання руху обігових коштів і бухгалтерського обліку не досягнуто математичного узагальнення перетворень, які б цілісно формалізували зміну фінансового стану підприємства.

Досвід фінансового менеджменту в країнах із розвинутою ринковою економікою з розрахунку й інтерпретації різноманітних коефіцієнтів оцінки фінансового стану вже давно переконав, що жодний коефіцієнт окремо не може бути достатньо надійним. З'явилися спроби обґрунтування моделей, що інтегрують множину коефіцієнтів. Ці моделі в літературі подаються в різноманітних варіантах, з назвами індексу кредитоспроможності, платоспроможності, прогнозування банкрутства компанії, індексів фінансового ризику і т.п. Отже, за сучасних ринкових умов надзвичайно актуальним є формалізація процесу оцінювання фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансові аспекти діяльності підприємства за сучасних ринкових умов.

Предметом дослідження є економіко-математичні методи проведення аналізу фінансового стану підприємства.

Метою даної роботи є підвищення ефективності оцінювання фінансового стану підприємства.

Задачі дослідження. Досягнення поставленої мети зумовлює необхідність розв'язання таких задач:

1. Аналіз сучасного стану теорії фінансового аналізу та математичного моделювання в економічних процесах і виявлення недоліків, пов'язаних з розв'язанням задач проведення аналізу фінансового стану підприємства.
2. Дослідження умов використання узагальнюючих положень теорії моделювання в задачах аналізу фінансової стійкості, ділової активності та платоспроможності підприємства.
3. Формування підходу для розробки відповідної математичної моделі.
4. Індивідуальне формування параметрів моделей для аналізу фінансової стійкості, ділової активності, платоспроможності підприємства.
5. Проведення аналізу фінансової стійкості, ділової активності, платоспроможності базового підприємства із використанням існуючих методик.
6. Проведення аналізу фінансового стану підприємства із використанням розроблених моделей.
7. Порівняння результатів проведених аналізів за існуючими та розробленими методиками із отриманням відповідних висновків та рекомендацій.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі були використані такі методи дослідження: економічної статистики; математичного моделювання, зокрема апарати нечіткої логіки та інтервальної математики.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна отриманих в дисертації результатів насамперед полягає в тому, що на відміну від відомих раніше підходів до аналізу фінансової стійкості підприємства, в роботі:

1. Удосконалено підхід до аналізу різних сторін фінансового та ділового життя підприємства.
2. Розроблено моделі для аналізу фінансової стійкості, ділової активності, платоспроможності підприємства, які здатні не тільки визначати рівень аналізованого критерію, а й проводити аналіз факторів впливу.
3. Розроблено математичні моделі, що дозволяють проводити класифікацію аналізованого критерію, результатом якої є лінгвістичний опис рівня даного критерію і додатково ступінь впевненості експерта в правильності його класифікації.

Практичне значення роботи. Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості на єдиній методологічній основі математичного моделювання ставити, розв'язувати і аналізувати задачі визначення фінансової стійкості, ділової активності та платоспроможності підприємств.

Розроблений підхід, математичні моделі та алгоритми можуть бути використані для проведення процесу аналізу та оптимального управління багатьма іншими економічними системами.

Апробація. Результати досліджень, що отримані в магістерській дисертації, апробувались на трьох конференціях.

Сучасні механізми санації неплатоспроможних підприємств

Актуальність теми. Більшість вітчизняних підприємств внаслідок економічної, політичної, фінансової нестабільності, недосконалості системи інвестування, товарних ринків тощо є неплатоспроможними. Проблема неплатоспроможності підприємства – це колективна проблема, яка стосується не лише боржника і кредитора, а й усього суспільства. Тому перед всіма учасниками ринкових відносин стоїть задача не допустити ліквідації суб'єкта підприємництва та приймати заходи щодо фінансового оздоровлення боржника. Для подолання неплатоспроможності підприємств в Україні існує процедура банкрутства, в ході якої підприємство-боржник має змогу поліпшити свій фінансовий стан та вийти з кризи. В Законі України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” регламентовано ряд санаційних заходів. Для забезпечення ефективного проведення різних варіантів санації необхідно дослідити їх сутність, доцільність та ефективність проведення.

Після проголошення незалежності країнами колишнього СРСР відбувся перехід України до ринкових відносин, що неминуче супроводжується спадом виробництва, інфляцією, кризою неплатежів, що негативно відбивається на суб'єктах господарювання. У системі стабілізаційних заходів держави, які направлені на виведення підприємств з кризи, основна роль відводиться санаційним заходам. У нормативно-правових актах та науковій літературі сутність цих заходів не розкривається зовсім або лише фрагментарно. Тому вдосконалення існуючих механізмів санації неплатоспроможних є актуальною задачею.

Проблеми правового регулювання процедур банкрутства освітлювались такими авторами як О.М. Бірюков, В.В. Джунь, В.В. Радзивілюк, М.І. Тітов; економічні аспекти санаційних процедур розглядали Є. Андрушак, М.М. Головін, О.В. Мозенков, О.О. Терещенко. Актуальність і необхідність вирішення проблеми проведення санації підприємства в умовах обмеженого обсягу інвестування визначили й обумовили вибір теми дисертаційної роботи, завдання та структуру наукових досліджень.

Об'єктом дослідження є санація як потужний регулятор діяльності підприємств за сучасних умов розвитку економіки України.

Предметом дослідження є сукупність санаційних механізмів, що застосовуються до неплатоспроможних підприємств.

Мета дослідження. Метою даної роботи є підвищення ефективності розв'язання задач, пов'язаних з відновленням платоспроможності боржника. Тобто, як застосовуючи різноманітні санаційні інструменти, фінансово оздоровити неплатоспроможного боржника.

Поставлена мета роботи зумовила необхідність вирішення таких **задач**:

- систематизувати причини банкрутства суб'єктів господарювання;
- проаналізувати та вдосконалити категорію “санація”;

- узагальнити та розширити класифікацію процедур санації;
- дослідити законодавчу базу з питань банкрутства та санації;
- узагальнити накопичений досвід у вивченні основних судових процедур банкрутства та їх практичне застосування в Україні та Вінницькій області;
- виявити основні бар'єри запровадження санаційних механізмів;
- розробити комплексний підхід до механізмів санації неплатоспроможних підприємств;
- запропонувати та обґрунтувати практичні рекомендації по реалізації схеми санації із залученням інвестора та на інноваційній основі.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі були використані такі методи: загальнонаукові – історичний, аналіз і синтез, дедукція й індукція, порівняння, системний підхід і моделювання – для дослідження теоретичних питань: сутності банкрутства та санації, формулювання визначень, розробки класифікації процедур санації та санаційних заходів, оцінки санаційних механізмів і побудови алгоритму проведення санації із залученням інвестора. Економіко-статистичні методи: вибірки, групування, середніх величин, відносних величин – для дослідження реалізації банкрутства та санації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці й обґрунтуванні методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів санації неплатоспроможних підприємств.

Основні результати дослідження, що становлять наукову новизну і виносяться на захист:

1. Уточнено поняття “санація” в аспекті мети та суб'єктів її здійснення. Так, санація направлена на досягнення або відновлення платоспроможності, присутності та конкурентоспроможності за участю всіх зацікавлених сторін.
2. Удосконалено класифікацію процедур санації, яка включає як економічні (за напрямками відновлення платоспроможності боржника), так і правові аспекти (згідно чинного законодавства).
3. Проведено деталізацію типів санаційних заходів, застосувавши сукупність практичних санаційних заходів до теоретичної класифікації.
4. Сформовано модель трансформації судових процедур банкрутства.
5. Вперше розроблений комплексний підхід до механізмів санації неплатоспроможних підприємств.
6. Вперше сформовано алгоритм проведення санації із залученням інвестора.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання при складанні плану санації підприємства деталізованого переліку санаційних заходів. Розроблений комплексний підхід до механізмів санації може бути використаний як суперпозиція усіх можливих заходів щодо фінансового оздоровлення боржника.

Апробація результатів дисертації. Окремі положення і результати досліджень було висвітлено на чотирьох конференціях.

Публікації. Результати дисертації опубліковані у 6 друкованих праць, серед яких 1 стаття у фаховому виданні за переліком ВАК України, 5 тез доповідей.

Розробка стратегічного плану розвитку м. Вінниці на інноваційній основі

Актуальність теми. У сучасній глобальній світові конкуренції виграють ті країни, які створили сприятливі умови для наукових досліджень та науково-технічних розробок. У даний час стратегічно важливим для кожної країни стає завдання посісти належне місце в системі міжнародного поділу праці, не бути сировинним додатком інших високорозвинених країн. Єдиним шляхом для цього є якнайшвидше переведення економіки на інноваційні рейки. Підтримувати інноваційний розвиток неможливо без довгострокових планів та програм розвитку держави та її адміністративно-територіальних одиниць – міст.

За умов відсутності в нашій державі необхідного ресурсного забезпечення, розвалу житлово-комунального господарства, систем енерго-, паливо-, водо-забезпечення і соціальної інфраструктури, складної демографічної та екологічної ситуацій, зuboжіння населення різко зростає роль місцевого та регіонального факторів – ефективного використання ресурсних можливостей регіонів та територіальних громад. Вихід із ситуації, що склалася, можливий лише на основі створення довгострокових програм розвитку – стратегій з урахуванням інноваційної складової; широкого запровадження на місцевому рівні сучасних наукових засад управління; формування в системі місцевого самоврядування кваліфікованих команд.

Сучасний світовий досвід свідчить про те, що без створення стратегічних планів розвитку міст подальша їх конкурентна боротьба є неможливою. Тому питання створення стратегії міст в Україні є чи не найважливішим питанням, яке потребує нагального розгляду. В Україні лише близько 20 з 454 міст мають стратегію розвитку (або приблизно 4,4%), і ці міста значно випереджають всі інші за своїм економічним розвитком та розвитком соціальної сфери.

Необхідно наголосити, що питанню стратегічного планування м. Вінниці не приділяється достатньої уваги. Отже, питання створення стратегії розвитку нашого міста є актуальним. У Вінниці лише було зроблено спробу розробити стратегічний план, якому передував такий документ як “Концепція сталого розвитку міста Вінниці”. Через те, що міста є осередками інноваційної діяльності, дуже важливим і актуальним питанням є створення інноваційних структур на рівні міста. При цьому слід враховувати науковий потенціал міста, як основну складову при створенні стратегічного бачення та місії самого міста, що й було зроблено в даній роботі. Разом з тим актуальності та необхідності розробки стратегії міста з урахуванням інноваційного аспекту не було приділено достатньої уваги, що й обумовило актуальність даної роботи.

Зв’язок магістерської дисертації з плановими дослідженнями. Дисертація виконувалась згідно з замовленням Вінницької міської ради від 10.10.2003 № 04-3-5-4330.

Мета дослідження. Метою дисертаційної роботи є підвищення ефектив-

ності стратегічного планування міста Вінниці на інноваційній основі.

Для досягання поставленої мети необхідно розв'язати такі **задачі**:

- дослідити різні методики формування стратегій розвитку міст, виявити їхні недоліки та на основі узагальнення сформулювати власну методику;
- проаналізувати діяльність міськвиконкому щодо складання програм розвитку міста, виявити їх недоліки та трансформувати їх у методику формування стратегії міста;
- розглянути організаційно-економічне забезпечення інноваційної політики держави та застосувати його до механізмів складання стратегічних планів розвитку міст на інноваційній основі;
- практично реалізувати складену методику для визначення основних категорій стратегічного плану для міста Вінниці.

Об'єктом дослідження є механізм стратегічного економічного розвитку міст.

Предмет дослідження: інноваційна складова стратегії розвитку міста Вінниці та практичні аспекти її врахування.

Методи дослідження: аналіз і синтез, дедукція й індукція, порівняння, системний підхід, економіко-математичні методи, вибірки, групування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

1. Удосконалено методику формування стратегії регіонів на основі вивчення, узагальнення та оптимізації існуючих підходів в теорії та практиці муніципального менеджменту;
2. Вперше виділено основні напрямки адаптації існуючих програм розвитку міст до методики формування стратегії регіонів на базі аналізу існуючої процедури формування цілей та пріоритетів економічного і соціального розвитку регіону;
3. Запропоновано організаційні механізми забезпечення формування стратегічного розвитку міста на інноваційній основі;
4. Доведено необхідність участі університетів при формуванні стратегії розвитку міст шляхом поєднання зусиль та досвіду роботи муніципалітету та університетів при створенні бізнес-інкубаторів.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані і обґрунтовані у дисертації наукові положення і практичні рекомендації є основою для вирішення питань щодо подальшого формування стратегії економічного розвитку міста Вінниці на інноваційній основі. Дані дисертації були представлені до міськвиконкому і взяті до уваги при подальших розробках Програми економічного і соціального розвитку міста Вінниці, що засвідчується листом міськвиконкому міської ради від 11.10.2004 №09-02-797.

Апробація результатів дисертації. Матеріали роботи були представлені на XXXII та XXXIII науково-технічних конференціях професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів університету (м. Вінниця, 2002-2004 рр.).

Публікації. Було опубліковано 3 тези доповідей.

II ТЕЗИ, СКЛАДЕНІ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Бабич С.В.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Мороз О.В.

Управління рекламно-збутовою діяльністю підприємства (на прикладі ВАТ “Вінницький олієжировий комбінат”)

Актуальність теми. Одним з основних розділів маркетинг-плану підприємства є розробка заходів щодо стимулювання збуту.

Формування попиту і стимулювання збуту оцінюється як один із найбільш важливих аспектів роботи керуючого маркетингом, тому що тільки раціональне визначення цілей та напрямків комунікацій, а саме: стимулювання збуту, ефективно організована маркетингова кампанія та спрямування зусиль на їх виконання можуть забезпечити фірмі одержання прибутку та досягнення інших цілей. Це є надзвичайно складним завданням в усій маркетинговій діяльності, тому що для реалізації маркетингових цілей ні досконалий товар, ні прийнятна ціна або вдало обрана система розподілу не можуть дати відповідного результату без ефективної системи комунікації зі споживачами.

Отже, процес формування попиту і стимулювання збуту є складним і має велике практичне значення. Тому потрібно зробити наголос на актуальності та важливості теми даної роботи.

Об’єкт дослідження: вплив реклами на збутову діяльність підприємства за сучасних умов розвитку ринкової економіки в Україні.

Предмет дослідження: методики та моделі здійснювання ефективних реклами та збуту на підприємстві.

Суб’єктом дослідження є ВАТ “Вінницький олієжировий комбінат”.

Метою дослідження є підвищення ефективності маркетингової діяльності на підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів. У дипломній роботі розкрито значення однієї з основних складових частин маркетингової діяльності – формування комунікаційної політики та стимулювання збуту продукції підприємства, а також їх застосування у практичній діяльності.

В роботі здійснено повну характеристику та аналіз діяльності підприємства ВАТ “Вінницький олієжировий комбінат” й визначено фактори маркетингового середовища підприємства.

Особистий внесок здобувача. На основі результатів проведеного аналізу розроблені пропозиції щодо застосування математичних моделей для прогнозування обсягів збуту, обґрунтування вибору цільових сегментів та удосконалення рекламної діяльності на підприємстві.

Управління маркетинговою діяльністю підприємства

Актуальність теми. Маркетинг є однією з найважливіших сфер економічної та суспільної діяльності людини. Метою маркетингу є підвищення якості товарів та послуг, поліпшення умов їх придбання.

Маркетинг починається ще до того, як фірма виготовила будь-який товар. Спочатку компанія досліджує та аналізує ринок, потім вирішує, який товар варто виробляти і на яких ринках реалізувати. Але й після продажу товару маркетингова діяльність продовжується. Маркетологи повинні знати, що відчуває покупець після того, як придбав товар, що можна зробити для того, щоб він був повністю задоволений не лише продукцією, але й компанією в цілому.

Об'єкт дослідження: поняття маркетингової діяльності на підприємстві за сучасних умов розвитку ринкової економіки в Україні.

Предмет дослідження: методики та моделі проведення маркетингової діяльності на підприємстві.

Суб'єктом дослідження є ВАТ "ВОЖК".

Метою дипломної роботи є підвищення ефективності маркетингової діяльності на підприємстві.

Задачі дипломної роботи є такими:

- теоретичне дослідження проблеми управління маркетинговою діяльністю на підприємстві;
- аналіз виробничих та фінансових можливостей ВАТ "ВОЖК" та стану маркетингового менеджменту на даному підприємстві.
- розробка рекомендації щодо розвитку підприємства на основі маркетингових принципів та підходів.

Практичне значення одержаних результатів. Виходячи з результатів аналізу було запропоновано програму дій, яка покликана сприяти розробці стратегії і на її основі – створенню стійких конкурентних переваг ВАТ на ринку.

Окрім цього, впровадження запропонованих заходів надає суттєвий економічний ефект та позитивно впливає на імідж підприємства.

Розроблена програма дій включає такі заходи:

- створення інформаційної Web-сторінки в Internet;
- заміна упаковки продукції;
- впровадження заходів щодо стимулювання збуту;
- застосування економіко-математичного моделювання для обробки даних експертного опитування та оцінки величини ризиків;
- збільшення частки експорту продукції до Росії.

За попередніми оцінками загальний ефект від впровадження запропонованих заходів складає 4627,1 тис. грн.

Антикризове управління на виробничому підприємстві

Актуальність теми. Одним із важливих моментів вивчення питань антикризового управління є необхідність більш чітко окреслити сутність цього поняття. Досить часто в спеціальній літературі антикризове управління пов'язують лише зі здійсненням заходів при банкрутстві і санації підприємства. На практиці антикризове управління виходить за межі таких процедур і охоплює комплекс заходів щодо повернення підприємства до стійкої прибуткової (або дохідної) діяльності.

Для запобігання кризи великого значення набуває своєчасне виявлення ознак майбутньої кризової ситуації. Господарському керівнику, менеджеру необхідно вміти передбачити причини і джерела виникнення проблемних ситуацій і мати заздалегідь спроектований механізм їхнього розв'язання для того, щоб завдяки наявних ресурсів, можна було б забезпечити, як мінімум, беззбиткове функціонування підприємства.

Метою дослідження є формулювання раціональних пропозицій щодо вдосконалення фінансової та виробничої діяльності на основі проведеного аналізу та визначити комплексний системний підхід вирішення проблем.

Наукова новизна отриманих результатів. Реалізація комплексного системного підходу полягає в розробці адекватних його суті інструментальних методів і засобів, що дозволяють виявляти й описати потенційні кризові ситуації, спроектувати варіанти процедур їхнього розв'язку і притаманну цим процедурам інформаційну базу управління. На цій основі при виникненні кризових ситуацій за допомогою спеціальних заходів антикризового управління стає можливим оперативним шляхом успішно вирішувати проблему виходу з цих ситуацій.

Наука і практика антикризового управління знаходяться в стадії початкового розвитку. Антикризове управління як новий тип менеджменту, базується на передбаченні появи кризових ситуацій, пом'якшенні впливу і наслідків криз у господарській діяльності підприємства.

У ході роботи з позицій різних авторів були розглянуті основні визначення та проблеми антикризового менеджменту. На підставі фінансової звітності підприємства було здійснено аналіз фінансових показників та господарської діяльності фірми, з якого можливо зробити висновки про можливість кризового стану.

Практичне значення одержаних результатів. На прикладі ВАТ "Вінницький завод фруктових концентратів і вин" було з'ясовано, які саме фактори заважають нормальному функціонуванню підприємства. Для цього було використано фінансову звітність заводу, та, на підставі проведених розрахунків і висновків, було висунуто та обґрунтовано шляхи удосконалення результатів діяльності підприємства.

Теорія катастроф і її використання для моделювання складних економічних систем

Актуальність теми. В сучасних економічних дослідженнях надзвичайно актуальним є питання про можливість використання методології теорії катастроф для моделювання складних економічних систем, адже будь-яка економічна система є нелінійною динамічною системою, яка зазнає якісних трансформацій при зміні параметрів. При цьому окремі показники в даний момент часу залежать від рівня інших показників у попередні моменти часу.

Динамічні економічні моделі дозволяють прогнозувати розвиток економіки в цілому і підприємства зокрема (або галузі), проводити розрахунок планів розвитку.

Метою дослідження є аналіз можливостей моделювання процесу розвитку (побудови моделей розвитку) складних економічних систем на основі використання ряду результатів, отриманих за останні роки в теорії катастроф.

Практичне значення полягає в аналізі сучасних економічних процесів на базі теорії катастроф.

Наукова новизна одержаних результатів. З'ясовано, що варіанти траєкторій розвитку, на які може вступити система, можна розділити на три групи: система може стати відкритою, закритою або, нарешті, зруйнованою. Відкритість припускає безліч варіантів подальшого розвитку. Закрита система позбавлена можливостей самоорганізації й організується за допомогою середовища. Поступово в ній наростає хаос, і система повинна або стати відкритою, або зруйнованою.

Іншою небезпекою є можливість того, що хаос точки біфуркації навіть відкриту економічну систему може підштовхнути в область дивного атрактора, тобто до руйнування. Можливість подібного розвитку подій робить особливо важливим регулювання системи ззовні в цей момент, але саме в точці біфуркації воно може бути особливо небезпечним.

Отже, управління повинне задовольняти таким вимогам: бути резонансним змінам, природі і минулому системи; здійснюватися вчасно; налагодити зворотні зв'язки із системою, інакше можливі руйнування або деградація системи; суб'єкт управління повинен використовувати компоненти системи, що забезпечують перехід на виграшний атрактор. Головним обмежуючим фактором вибору атрактора є минуле системи – з майже нескінченної множини шляхів розвитку вона може обрати лише той, який відповідає її природі, досягнутому рівневі розвитку.

Особистий внесок здобувача. Було узагальнено ключові положення теорії катастроф, що можуть використовуватися в економічному моделюванні, а також описано процес розвитку економічної системи.

Управління фінансовою стійкістю підприємства

Актуальність теми. Ефективність діяльності вітчизняних підприємств залежить від того, наскільки адекватно вони реагують на постійно змінюване ринкове середовище. Зберегти свої позиції в швидкоплинному ринковому середовищі підприємства вони можуть лише за умови ефективного управління, основною функцією якого є комплексний фінансовий аналіз їх господарської діяльності.

Однією з важливих складових фінансового аналізу і функцій управління є забезпечення стабільного розвитку підприємства та його фінансової стійкості.

Поняття “фінансової стійкості” уособлює комплексний аналіз найважливіших показників господарської діяльності підприємства. Фінансова стійкість відображає постійне стабільне перевищення доходів над витратами, вільне маневрування грошовими коштами підприємства, здатність шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробництва і реалізації продукції, а також затрати на його розширення і оновлення.

Саме тому однією з головних задач сучасного менеджера є своєчасне виявлення недоліків діяльності підприємства і попередження його банкрутства.

Об’єкт дослідження: концепція фінансової стійкості підприємства за сучасних умов розвитку ринкової економіки в Україні.

Предмет дослідження: методики та моделі оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Суб’єктом дослідження є ДТВ ПРП “Хлібодар”.

Метою дослідження даної роботи є підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства.

Практичне значення отриманих результатів є:

- проведений аналіз впливу фінансової стійкості на стратегію внутрішньої стабільності підприємства;
- на базі проведеного аналізу визначено пріоритетні напрямки покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

Основними завданнями даної роботи є:

- дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовою стійкістю підприємства;
- аналіз техніко-економічних показників, фінансового стану, виробничої діяльності підприємства;
- аналіз показників фінансової стійкості ДТВ ПРП “Хлібодар”;
- розробка пропозицій щодо покращення стану фінансової стійкості на підприємстві;

Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства та розробка заходів щодо їх підвищення

Актуальність теми. За сучасних економічних умов діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги великого кола учасників ринкових відносин (організацій і осіб), зацікавлених в результаті його функціонування.

Рівень ліквідності та платоспроможності має суттєве значення для підприємства, оскільки це характеризує можливість підприємства розраховуватись за своїми зобов'язаннями.

Основним інструментом для цього слугує фінансовий аналіз, за допомогою якого можна об'єктивно оцінити внутрішні і зовнішні відносини об'єкта, що розглядається: охарактеризувати його платоспроможність, ефективність і прибутковість діяльності, перспективи розвитку, а потім, за його результатами, прийняти обґрунтовані рішення.

Тема даної дипломної роботи широко висвітлюється у вітчизняній економічній літературі, адже за сучасних мінливих ринкових умов проблема платоспроможності підприємств є пріоритетною для підприємств. Обізнаність в аналізі платоспроможності та ліквідності організації потрібна для здорового ведення справ з кредиторами та простими партнерами.

Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства є дуже важливим, оскільки це дає можливість визначити його платоспроможність, стійкість фінансового стану у майбутніх періодах. Це, в свою чергу, уможлиблює розробку заходів щодо покращення ліквідності та платоспроможності підприємства.

Об'єкт дослідження: механізм визначення ліквідності та платоспроможності підприємства.

Предмет дослідження: методи, процедури і моделі оцінки рівня ліквідності та платоспроможності підприємства.

Суб'єкт дослідження: ВАТ "Вінницький завод тракторних агрегатів".

Мета роботи: удосконалення методичної бази оцінки та діагностики рівня ліквідності та платоспроможності підприємства.

Методи дослідження: загальнонаукові методи, спеціальні методи фінансового аналізу, економіко-математичні методи, теорію графів, балансові методи, аналітичні та статистичні методи

Практичне значення роботи: результати роботи дозволили удосконалити на підприємстві методику оцінювання рівня ліквідності та платоспроможності та удосконалити процеси планування.

Управління виробничим потенціалом підприємства та шляхи його підвищення

Актуальність теми. Забезпечення стабільних темпів розвитку і підвищення ефективності виробництва можливе за умови інтенсифікації відтворення та покращеного використання основних фондів підприємства. Ці процеси, з одного боку, сприяють постійній підтримці належного технічного рівня кожного підприємства, а з іншого – дають змогу збільшувати обсяг виробництва продукції без додаткових інвестиційних ресурсів, знижувати собівартість виробів за рахунок скорочення витрат на обслуговування виробництва та його управління, підвищувати фондівдачу і прибутковість. Підвищення ефективності відтворення та використання основних засобів підприємств, тобто використання виробничого потенціалу, є одним з основних питань переходу до ринкових відносин. Від розв'язання цієї проблеми залежить фінансовий стан підприємства, конкурентоспроможність його продукції на ринку. Ефективне відтворення основних засобів має велике значення як для підприємства, так і для економіки країни в цілому. Повніше використання основних засобів на підприємстві веде до зменшення потреби у введенні в експлуатацію нових виробничих потужностей, до збільшення випуску обсягів продукції та підвищення рівня її якості, прискорює їх оборотність, що значною мірою сприяє вирішенню проблеми скорочення розриву в термінах морального і фізичного зносу, прискорює темпи оновлення основних засобів.

Отже, аспект ефективного формування і використання виробничого потенціалу підприємства є досить актуальним для успішного функціонування підприємства.

Об'єкт дослідження: проблеми оцінки і ефективності відтворення та використання виробничого потенціалу

Предмет дослідження: методи, процедури і моделі оцінки структури руху, ефективності відтворення та використання виробничого потенціалу.

Суб'єкт дослідження: ВАТ “Вінницям’ясо”.

Метою роботи є удосконалення методичної бази оцінювання складу, структури, руху і ефективності відтворення й використання виробничого потенціалу підприємства.

Методи дослідження: загальнонаукові методи, спеціальні методи фінансового аналізу, економіко-математичні методи, методи факторного аналізу та теорії графів, балансові методи, аналітичні та статистичні методи

Практичне значення роботи: результати роботи дозволили удосконалити на підприємстві методику управління виробничим потенціалом ВАТ Вінницям’ясо.

Шляхи підвищення економічної ефективності малих підприємств Вінниччини

Актуальність теми. Важливою складовою трансформаційних процесів, які відбуваються в нашій країні, є розвиток малого бізнесу, який є одним з найбільш ефективних видів підприємницької діяльності. Він справедливо займає одне із провідних місць у формуванні механізму саморозвитку ринку. До переваг малого бізнесу можна віднести: маневреність і гнучкість; здатність швидко реагувати на економічні реформи і легко пристосовуватися до коливань попиту, оперативно освоювати випуск нової продукції; сприяти зростанню рівня зайнятості в країні; розвивати конкурентне середовище та ін.

Досвід промислово розвинених країн, зокрема США, Японії, країн ЄС ілюструє важливу роль малого бізнесу. На його долю в цих країнах припадає до 90-95% всіх підприємств, 50-60% виробництва валового національного продукту, малі підприємства виступають роботодавцями для більш ніж 50% працездатного населення. У розвитку цього сектору зацікавлені всі верстви населення, розуміючи, що малий бізнес це фундамент, на якому формується вся економічна піраміда країни. Розвиток і становище малого підприємництва є досить актуальним питанням не тільки для Вінниччини, але і для всієї України, яка перебуває на початковому етапі становлення ринкових відносин. Нині ця категорія бізнесу в нашій державі розвивається важко, адже існує чимало перешкод на шляху її процвітання. Однією з них є недосконала законодавча база, за допомогою якої неможливо створити відповідні умови для розвитку і самоуправління підприємництва в країні.

Метою роботи є з'ясування шляхів підвищення економічної ефективності малих підприємств Вінниччини.

Задачами дослідження є:

- визначити способи підтримки малого підприємництва державою;
- проаналізувати особливості функціонування малого підприємництва на Вінниччині та виявляти існуючі проблеми та перспективи його розвитку.

Теоретичне значення одержаних результатів. Зроблено висновок, що малі підприємства здатні активізувати структурну перебудову економіки, надати широку свободу вибору підприємницької діяльності та додаткові робочі місця, забезпечити швидку окупність витрат, оперативно реагувати на зміни споживчого попиту. Важлива функція малих підприємств полягає у пом'якшенні соціальної напруженості й демократизації ринкових відносин.

Проаналізовано причини обмеження розвитку малого бізнесу в Україні у виробничій сфері. Запропоновано заходи з активізації розвитку малого підприємництва, що має стати одним з найважливіших завдань нашої держави, яка має розробити систему пріоритетів і механізмів впливу на забезпечення комплексного і ефективного розвитку малого та середнього бізнесу.

Управління фінансовим станом підприємства

Актуальність теми. Відхід суспільства від системи планової економіки і перехід до ринкових відносин дуже сильно змінили умови функціонування підприємств. Підприємства, для того, щоб вижити, повинні проявити ініціативу, підприємливість і бережливість з метою підвищення ефективності виробництва. Раціональною основою виходу з фінансової скрути є прийняття раціональних управлінських рішень.

Щоб приймати управлінське рішення у сфері виробництва, збуту, фінансів, інвестицій керівництву підприємства необхідно не тільки досконало володіти теоретичними знаннями, але і мати ґрунтовні навички практичних розрахунків та вміння поєднувати логічну послідовність господарських подій з фінансовими відносинами, саме через прогноз і моделювання різних економічних ситуацій. Ринкова економіка України вимагає від господарських суб'єктів підвищення ефективності діяльності, фінансової конкурентоспроможності і платоспроможності на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм і методів господарювання та управління. За таких умов важлива роль для реалізації цієї задачі відводиться фінансовому аналізу діяльності підприємства.

Щоб забезпечити успіх підприємства на ринку, створити позитивний імідж його діяльності, потрібен якісний комплексний аналіз усіх показників господарсько-фінансової діяльності, який відповідає сучасним вимогам розвитку ринкової економіки.

За ринкових умов базою стабільного стану підприємства є його фінансова стійкість. Вона відображає такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати по його розширенню та оновленню.

Визначення фінансової стійкості підприємств належить до числа найбільш важливих економічних проблем за умов переходу до ринку, оскільки недостатня фінансова стійкість може призвести до відсутності у підприємства коштів для розвитку виробництва, їх неплатоспроможності і в результаті до банкрутства, а "надмірна" стійкість буде гальмувати розвиток, збільшувати витрати підприємства надлишковими запасами і резервами.

Метою роботи є розробка шляхів покращення фінансового стану підприємства ДАЕК "Дністрогідроенерго".

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновано ефективні механізми управління фінансовими ресурсами та забезпечення їх реальної інтеграції в систему ринкових відносин. Розроблено фінансову стратегію розвитку підприємства ДАЕК "Дністрогідроенерго".

Сучасний стан банківської системи України і напрямки її розвитку

Актуальність теми зумовлена тим, що без розгалуженої банківської системи, кредитно-розрахункових, інвестиційних, довірчих та низки інших операцій, що забезпечують щільний зв'язок фінансового капіталу з реальним сектором економіки, концентрації великої маси вільного грошового капіталу й заощаджень неможливо реалізувати позитивні структурні перетворення в економіці. Адже банки виконують в економіці України унікальні макроекономічні функції. Вони надають платіжні послуги, і тим самим сприяють зниженню трансакційних витрат в економіці, пов'язаних з готівковим грошовим обігом. Крім того, банки виконують функцію посередництва в кредиті, сприяють трансформації ресурсів. У результаті цього перерозподіляються ресурси, стає можливим збільшення обсягів фінансування довгострокових проектів. Комерційні банки виконують ряд функцій, пов'язаних із регулюванням реального сектору економіки. До них належать: функції зі збирання та аналізу інформації про клієнтів; реструктуризації підприємств; ініціювання банкрутств; моніторингу менеджерів, що є актуальним для України через низьку інформаційну прозорість підприємств і високу асиметричність інформації. За умов структурної перебудови економіки та високої невизначеності саме банки виступають єдиним механізмом, який здатний вирішити комплекс завдань з лібералізації економіки, забезпечити передумови економічного зростання.

Метою дослідження дипломної роботи є розробка шляхів підвищення прибутковості діяльності банківської системи України на основі проведених розрахунків та розробка пропозицій щодо напрямів розвитку банківської системи України в перспективі.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **задачі**:

1. Оцінювання досягнутих рівнів прибутку кредитного портфелю та капіталізації активів банків України в цілому.
2. Вивчення структури вищевказаних показників.
3. Оцінювання динаміки абсолютних показників фінансових результатів діяльності комерційних банків України.
4. Визначення спрямованості і розміру впливу окремих чинників на ефективність діяльності банківського сектору України.
5. Виявлення і оцінювання можливих резервів покращення функціонування банківської системи України.

Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні того, що банківська система України, незважаючи на тенденцію до покращення ефективності діяльності вітчизняних банків протягом 2001-2003 р.р., нарощування величини кредитного портфелю, балансового і статутного капіталів, капіталізації активів повинна активно рухатися у напрямі створення "фінансових супермаркетів".

Стратегічне управління на підприємстві

Актуальність теми. В той час, як у зарубіжних країнах із розвинутою ринковою економікою проблемам стратегічного управління приділяють значну увагу, більшість вітчизняних підприємств зневажають навіть елементами оперативного (тактичного) планування.

Сьогоднішнім менеджерам потрібно думати про те, в якому становищі перебуває підприємство, про вплив, який на нього здійснюють умови, що змінюються. Вони змушені досить ретельно аналізувати зовнішнє середовище, бути добре обізнаними з діяльністю підприємства, щоб знати, коли і які зміни вносити в стратегію.

Стратегічне управління передбачає не тільки необхідність проведення аналізу, оцінки середовища та прогнозування того, як воно буде змінюватися з часом, але й створення такої системи управління персоналом, яка б постійно підтримувала відповідність між середовищем і результатами діяльності організації.

Мета дослідження. Метою роботи є дослідження теоретико-методологічних підходів щодо формування стратегії підприємства і розробка механізму їх реалізації, що відповідає новим умовам господарювання.

Для досягнення цієї мети в даній роботі поставлено і вирішено такі **задачі:**

- досліджено еволюцію і загальні напрямки розвитку теорії і практики стратегічного планування, обґрунтовано необхідність його впровадження за нових умов господарювання;
- досліджено роль і сутність поняття “стратегія”, проаналізовано і узагальнено основні типи існуючих стратегій;
- вивчено логіку побудови стратегічного плану підприємства;
- на прикладі реально діючого підприємства проведено обґрунтування його власної стратегії;
- визначено основні проблеми стратегічного планування та сформульовано шляхи їх вирішення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні проблеми стратегічного планування на підприємстві з урахуванням особливостей економіки України в період переходу до ринкових відносин і формування ринкових механізмів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблений механізм реалізації стратегічного планування на промисловому підприємстві сприятиме адаптації підприємства у ринкових умовах господарювання, підвищенню конкурентоспроможності його продукції.

Механізм фінансово-операційного левериджу та його застосування у фінансовому менеджменті

Актуальність теми. Сучасний стан ринкової економіки країни передбачає першочерговий розвиток фінансової системи, спрямований на забезпечення ефективного використання капіталу підприємств. Організація фінансової роботи підприємства безпосередньо впливає на оборотність фінансів та, відповідно, на кінцеві результати його діяльності.

За сучасних умов зростає важливість оптимізації структури капіталу. Адже для ефективного функціонування підприємства необхідно, щоб капітал приносив прибуток і виробництво продукції не було надлишковим.

Саме тому дослідження проблеми механізму фінансово-операційного левериджу (левериджу) та його застосування у фінансовому менеджменті є цілком необхідним і залишається актуальним за сучасних умов господарювання.

Мета дипломної роботи полягає у виявленні на основі аналізу резервів підвищення ефективності діяльності підприємства та розробці конкретних пропозицій і рекомендацій щодо покращення використання ним фінансових ресурсів.

Основними задачами дипломної роботи є:

- визначення поняття та суті механізму фінансово-операційного левериджу;
- аналіз фінансово-економічної діяльності об'єкта дослідження та узагальнення отриманих результатів;
- на основі аналізу з використанням науково-обґрунтованих методів сформулювати напрямки та шляхи вирішення фінансових, організаційних та управлінських задач.

Теоретичне значення одержаних результатів. Розглянуто існуючі методики розрахунку фінансово-операційного левериджу (важеля).

Практичне значення. Розроблено пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення управління прибутком і капіталом державного підприємства "Вінницятрансприлад" за допомогою механізму фінансово-операційного важеля (левериджу).

Оцінка кредитоспроможності позичальника

Актуальність теми. Забезпечення прибуткової діяльності та підвищення рентабельності активів – одне з найактуальніших завдань комерційних банків. Проте функціонування банківської системи відбувається нині в досить складних економічних умовах, коли забезпечення стабільності у фінансовому секторі економіки значною мірою ускладнюється тривалою кризою неплатежів, скороченням обсягів виробництва, гострим дефіцитом фінансових ресурсів. Такі кризові явища економіки України вплинули на діяльність комерційних банків і значною мірою зумовили підвищення кредитного ризику. Стрімке погіршення фінансового стану багатьох банків за останні роки та невиконання економічних нормативів, встановлених Національним банком України, банкрутство деяких з них були в більшості спричинені збитками у кредитній діяльності. Тому однією з важливих проблем у процесі організації кредитування є визначення комерційним банком кредитоспроможності позичальника.

Мета роботи полягає у підвищенні якості оцінювання кредитоспроможності позичальника шляхом дослідження відповідних методик, аналізу основних фінансово-економічних показників підприємства з подальшим визначенням класу кредитоспроможності даного підприємства.

Основними задачами, що потребують вирішення є:

1. З'ясування сутності поняття кредитоспроможності позичальника та методів її визначення.
2. Аналіз основних показників діяльності підприємства ТОВ “Інфор” та визначення класу кредитоспроможності за однією з існуючих методик.
3. Розробка пропозицій щодо покращення стану підприємства в цілому та підвищення класу його кредитоспроможності.
4. Дослідження необхідності атестації робочих місць на підприємствах.

Теоретичне значення одержаних результатів. Визначено сутність поняття кредитоспроможності позичальника та проаналізовано ряд вітчизняних та зарубіжних методик оцінювання кредитоспроможності позичальника.

Практичне значення. Розглянуто та проаналізовано основні економічні показники ТОВ “Інфор”, здійснено оцінку кредитоспроможності даного підприємства за однією з існуючих методик, що були розглянуті в роботі, та на її основі визначено клас кредитоспроможності підприємства. Розроблено пропозиції щодо покращення основних показників та стану підприємства в цілому, розраховано економічний ефект від впроваджених пропозицій.

Всебічна оцінка фінансової стійкості позичальника та врахування можливих ризиків за кредитними операціями дадуть змогу комерційному банку ефективніше здійснювати управління кредитними ресурсами і одержувати стабільні прибутки.

Механізм і методи фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства

Актуальність теми. За останні роки в Україні відбулись і тривають глибокі економічні зміни, зумовлені процесами розбудови ринкової економіки. За час, що минув від початку реформування адміністративно-командної системи, значною мірою трансформувалися умови функціонування всіх складових ланок економіки. Це пов'язано з появою великої кількості нових підприємств, докорінною зміною системи ціноутворення, бюджетної системи, а також системи оподаткування, кредитування і розрахунків тощо. Розвиток ринкових відносин в країні вимагає від підприємств та інших господарюючих суб'єктів підвищення ефективності діяльності, фінансової конкурентоспроможності і платоспроможності на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм та методів господарювання та управління виробництвом. Але за роки незалежності показники в країні значно погіршилися, зменшилися обсяги виробництва, знизилася його рентабельність. Нині в Україні спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості неплатоспроможних підприємств, понад половина з них працює збитково. Відтак, найбільше позовних заяв до господарських судів надходить у зв'язку з банкрутством підприємств. Банкрутство підприємства та його ліквідація означають не тільки збитки для акціонерів, кредиторів, виробничих партнерів, споживачів продукції, а й зменшення податкових надходжень у бюджет, а також збільшення безробіття, що теж може стати одним із факторів макроекономічної нестабільності. Суттєвим є те, що з-поміж підприємств, справи про банкрутство яких розглядаються судом, значний відсоток таких, що тимчасово потрапили в скрутне становище. Вартість їхніх активів набагато вища за кредиторську заборгованість. За умови проведення заходів щодо їх фінансової стабілізації такі підприємства можуть розрахуватися з боргами і продовжити діяльність.

Метою роботи є оптимізація методів і механізмів фінансової стабілізації неплатоспроможних підприємств.

Задачами дипломної роботи є:

1. Визначення теоретичної та методологічної основи антикризового управління підприємством при загрозі банкрутства.
2. Проведення аналізу фінансово-господарської діяльності та рівня загрози банкрутства ВАТ "Хмільницьке АТП – 10573".
3. Розробка пропозицій та рекомендацій щодо покращення антикризового фінансового управління на підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів. Проведено аналіз та економічну оцінку показників діяльності ВАТ "Хмільницьке АТП – 10573", на основі чого зроблені висновки про його фінансовий стан. Запропоновано заходи щодо покращення фінансового стану підприємства.

Аналіз та напрямки покращення фінансових результатів підприємства

Актуальність теми. За умов ринкової економіки підвищується відповідальність та самостійність підприємств у виробітку та прийнятті управлінських рішень щодо підвищення ефективності їх діяльності. Ефективність виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства виражається у досягнутих фінансових результатах підприємства.

За умов широкого розвитку підприємництва правильна, достовірна оцінка фінансових результатів діяльності підприємства є запорукою його успіху у майбутньому та важливим інструментом у прийнятті управлінських рішень. Необхідно зазначити, що найважливішим завданням менеджерів на сьогоднішній день, є забезпечення максимально можливого розміру прибутку, який є одним з основних джерел технічного та соціального розвитку, а також матеріального заохочення працівників підприємства. Для цього необхідно проводити розрахунки з метою виявлення можливих резервів підвищення прибутку підприємства. При цьому необхідно враховувати ступінь ризику, що супроводжує здійснення тієї чи іншої операції, та намагатися його зменшувати.

Покращення фінансових результатів підприємств відіграє важливу роль розвитку економіки України загалом, це пояснюється тим, що економіка нашої держави повністю залежить від економічного розвитку підприємств. Беззаперечним є той факт, що саме підприємства України промислового характеру, сільськогосподарського комплексу чи малого та середнього бізнесу є основою фундаменту економіки нашої країни у майбутньому.

Метою роботи є виявлення невикористаних резервів підприємства та розробка пропозицій щодо покращення його становища у майбутньому на базі аналізу фінансових результатів підприємства, що досліджувалося.

Для досягнення цієї мети необхідно виконати такі **задачі**:

1. Розглянути сутність поняття фінансових результатів та методики їх аналізу.
2. Проаналізувати основні показники господарської діяльності та фінансові результати ВАТ “Махаринецький цукровий завод” за 2001-2003 р.р.
3. Розробити пропозиції щодо покращення фінансових результатів та вдосконалення організаційної структури управління досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в аналізі основних показників фінансового-господарської діяльності, фінансових результатів діяльності ВАТ “Махаринецький цукровий завод” та визначені особливостей організаційної структури управління цим підприємством у 2001-2003 р.р. На основі отриманих даних розроблено пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансових результатів, підвищення ефективності діяльності підприємства у майбутньому, а також запропоновано можливі шляхи вдосконалення організаційної структури ВАТ “Махаринецький цукровий завод”.

Управління підприємством на основі покращення його фінансового стану

Актуальність теми. За сучасних умов господарювання кожне підприємство повинно чітко орієнтуватись у складному лабіринті ринкових відносин, правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку, фінансовий стан як свого підприємства, так і підприємств-партнерів. Поступове впровадження в економіку країни ринкових методів господарювання і конкуренції потребує від підприємств підвищення ефективності їх діяльності та створення підґрунтя для успішного розвитку в майбутньому. За цих умов постійно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємства, оцінки його платоспроможності та ліквідності, рентабельності його діяльності, пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності загалом. Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його стійкості необхідний ще тому, що його прибутковість багато в чому залежить від його платоспроможності. Враховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок, що може відобразитись на розмірі прибутку. Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Мета роботи: підвищення ефективності застосування фінансового аналізу за сучасних умов господарювання.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **задачі:**

1. Опрацювати методики проведення аналізу і обрати найдієвішу з них.
2. Здійснити комплексний аналіз та оцінювання фінансово-економічної діяльності підприємства і виявити основні недоліки та переваги в управлінні фінансовим станом підприємства.
3. На основі охарактеризованих недоліків в діяльності підприємства розробити ряд заходів та пропозицій щодо покращення фінансового стану підприємства ВАТ “Гайсинський маслосирзавод”.

Практичне значення одержаних результатів. В процесі проведення аналізу виявлено і охарактеризовано основні недоліки в управлінні підприємством “Гайсинський маслосирзавод” за 2001-2003 р.р. На основі проведеного аналізу господарської діяльності підприємства виявлено можливі резерви для впровадження ряду розроблених заходів та пропозицій щодо покращення фінансового стану підприємства.

Управління витратами підприємства

Актуальність теми. Управління витратами – це процес цілеспрямованого формування витрат згідно їх видової класифікації, місця виникнення та носіїв при постійному контролі їх рівня і стимулювання їх зниження. Воно є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства.

Аналіз витрат і собівартості продукції, робіт та послуг відіграє важливе значення у підвищенні ефективності діяльності підприємства, оскільки дозволяє пояснити тенденції зміни даного показника, виконання плану, розрахувати вплив на приріст собівартості, визначити резерви і дати оцінку роботи підприємства стосовно використання можливостей зниження собівартості продукції.

Метою дослідження даної роботи є визначення ефективніших шляхів зниження собівартості продукції, робіт та послуг, а також виявлення заходів щодо вдосконалення процесу управління витратами на підприємстві СО “Енергоремсервіс” ВАТ “АК Вінницяобленерго”.

Наукова новизна одержаних результатів. У процесі дослідження даної теми було виявлено, що крім запровадження процесу бюджетування для вдосконалення процесу управління витратами на підприємстві (СО “Енергоремсервіс”) можна також провести економічне навчання з керівними працівниками підприємства з питань формування витрат, впровадження заходів щодо поліпшення їх складу та загальної економії; розробити та запровадити систему заходів морального та матеріального стимулювання працівників на досягнення реальної економії витрат на одиницю виробленої продукції (наданих послуг); запровадити тендерну систему на поставку найбільш вагомих у виробництві матеріальних ресурсів, а також запровадити на підприємстві нові економічно доцільні і привабливі для ринку роботи та послуги відповідно до специфіки діяльності з максимальним використанням наявного технічного й кадрового потенціалу.

Практичне значення одержаних результатів. Виживання суб’єкта господарювання за умов конкуренції залежить від можливості підтримувати оптимальний рівень собівартості продукції. Для цього кожне підприємство повинно проводити аналіз собівартості продукції, який є важливим інструментом управління затратами. Головною метою аналізу є виявлення можливості раціональнішого використання виробничих ресурсів, зменшення витрат на виробництво, реалізацію і забезпечення зростання прибутку. Отже, розроблено підхід щодо вдосконалення процесу управління витратами на підприємстві СО “Енергоремсервіс” ВАТ “АК Вінницяобленерго”.

Особистий внесок. Сформовано методiku проведення розрахунків та аналізу. Проведено відповідні операції з вихідними даними, на основі чого були запропоновані раціональні нововведення.

Управління фінансовою діяльністю підприємства

Актуальність теми. За умов переходу економіки України до ринкових відносин та суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль ефективного управління фінансами: забезпечення надійного фінансового стану при максимальній прибутковості та мінімізації фінансових ризиків.

Фінансовий стан – найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, яка визначає його конкурентоспроможність, потенціал в діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства і його партнерів.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жоден власник не може нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Мета дослідження є визначення шляхів ефективного управління фінансами підприємства.

Для досягнення поставленої мети дослідження необхідно вирішити низку таких **задач**:

- розробити методіку ефективного управління фінансами підприємства;
- забезпечити формування достатнього обсягу фінансових ресурсів та їх ефективного використання згідно зі стратегією розвитку підприємства;
- оптимізувати грошовий оборот;
- забезпечити максимізацію прибутковості підприємства за прийнятного рівня фінансового ризику;
- забезпечити постійну фінансову рівновагу, яка характеризується високим рівнем фінансової стійкості і платоспроможності завдяки оптимально сформованій структурі капіталу і активів.

Наукове значення одержаних результатів полягає в систематизації методологічного матеріалу та формуванні основних пропозицій щодо ефективного управління фінансами підприємства.

Практичне значення. Результати дослідження можуть використовуватись для оптимізації управління фінансами підприємств на ВАТ “Вінницяобленерго”.

Запропоновані підходи спрямовані не лише на вдосконалення системи управління фінансами ВАТ “Вінницяобленерго”, але й можуть бути використаними для оптимізації управління фінансами інших вітчизняних підприємств за сучасних умов розвитку ринкової економіки.

Економічні відносини всередині підприємства за умов становлення ринку

Актуальність теми. Сьогодні економіка України розвивається за законами ринку. Функціонування ринку веде до становлення ринкової економіки, характерною рисою якої виступає конкуренція. Нині в галузях національної економіки створено відповідні господарські структури, які виробляють найрізноманітніші види продукції, надають послуги, виконують певні види робіт. Суб'єктів господарювання розрізняють за розмірами, кількістю працюючих, величиною та станом основних і оборотних фондів. Проте, об'єднує їх те, що у своїй діяльності вони формують і використовують фінанси, ефективність використання яких залежить в першу чергу від структури економічних відносин, які формуються всередині підприємства. Отже, виникає потреба у вирішенні вищезокреслених питань і визначає вибір теми дослідження.

Мета дослідження. Метою дослідження є обґрунтування методологічних і методичних аспектів функціонування економічних відносин всередині підприємства. Для досягнення цієї мети поставлено такі основні **задачі**:

- проаналізовано вітчизняну та міжнародну практику вартісної оцінки елементів структури економічних відносин всередині підприємства;
- обґрунтовано основні критерії формування раціональних економічних відносин всередині підприємства;
- удосконалено методологічні та методичні основи визначення ефективності управління економічними відносинами.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- уточнено категорію “економічних відносин всередині підприємства” та запропоновано класифікацію її складових;
- обґрунтовано критерії раціонального використання економічних відносин всередині підприємства за ринкових умов господарювання;
- внесено пропозиції щодо ефективного використання економічних відносин та проаналізовано їх вплив на загальний фінансовий стан підприємства;
- обґрунтовано методику визначення та аналізу ефективності використання економічних відносин, що виникають всередині підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Практична реалізація результатів дозволить кваліфікованіше приймати рішення щодо оцінки впливу внутрішньовиробничих економічних відносин на загальний фінансовий стан підприємства, оптимально формувати величину підрозділів підприємства та їх вплив на фінансовий стан підприємства, точніше визначати ефективність діяльності підприємств і на основі цього – шляхи її підвищення.

Було проаналізовано роботу ВАТ МКЗ “Регіна” і з’ясовано, що це фінансово стійке підприємство, яке за рахунок фінансового, економічного та трудового потенціалу здійснює нарощування виробництва, розширює його та отримує прибутки.

Прийняття управлінських рішень на основі маржинального доходу

Актуальність теми. Керівнику будь-якого підприємства на практиці доводиться приймати безліч різноманітних управлінських рішень. Кожне рішення, що стосується ціни, витрат підприємства, обсягу та структури реалізації продукції позначається на фінансовому результаті підприємства.

Одним із потужних інструментів менеджерів у визначенні ефективності діяльності виробничого підприємства є методика аналізу безбитковості виробництва. Його ще називають аналізом співвідношення “витрати – обсяг – прибуток”.

Даний вид аналізу є одним з найбільш ефективних методів планування та прогнозування діяльності організації. Він допомагає керівникам підприємств визначити оптимальні пропорції між змінними та постійними витратами, ціною та обсягом реалізації, мінімізувати підприємницький ризик.

Метою дослідження даної роботи є розробка заходів та визначення шляхів покращення виробничо-господарської діяльності ВАТ “Вінницький завод тракторних агрегатів”, які засновані на економічному аналізі, що базується на використанні комплексу показників аналізу безбитковості.

Виходячи з цього, **задачами** дипломної роботи є:

- розкриття сутності ключових понять: “маржинальний дохід”, “аналіз безбитковості”, “поріг рентабельності”, “точка безбитковості”, “маржинальний запас міцності” та інших;
- аналіз діяльності ВАТ “ВЗТА” за період 2000-2003 роки як основи для подальших маржинальних розрахунків;
- оцінка варіантів управлінської стратегії на основі визначення та аналізу маржинального доходу;
- обґрунтування управлінських рішень на основі безбиткового аналізу;
- розробка пропозицій і рекомендацій стосовно покращення виробничо-господарської діяльності ВАТ “Вінницький завод тракторних агрегатів” з використанням низки комплексних показників, які базуються на маржинальному аналізі.

Практичне значення одержаних результатів. Визначено залежність величини прибутку від співвідношення змінних витрат, постійних витрат та обсягу виробництва. Застосування методики аналізу безбитковості виробництва на ВАТ “Вінницький завод тракторних агрегатів” дозволяє визначити ефективність діяльності цього виробничого підприємства.

Особистий внесок здобувача полягає у застосуванні методики аналізу безбитковості виробництва та розробці рекомендацій по управлінню прибутковістю підприємства на її основі.

Вдосконалення управління приватизованими підприємствами

Актуальність теми. Приватизація є характерним явищем для всіх пост-соціалістичних країн. Успішне здійснення цих процесів в Україні мало стати основою для подальшого реформування вітчизняних економічних відносин. Важливість приватизації, в якій часто вбачають передумову успішної побудови ринкової економіки, полягає в змінах, які вона несе. Приватизація змінює не лише власників. Вона означає зміну цілей роботи підприємства, його організаційної та фінансової структур та стилю роботи керівництва компанії. Крім того, приватизація закладає основи для створення корпоративної системи управління.

Ефективність механізму корпоративного управління визначає кінцевий результат приватизації. Неспроможність запровадити такий механізм разом з неповними ринковими інститутами, наприклад відсутністю приватної власності на землю, призводить до протилежних очікуваним результатів приватизації. Саме тому аналіз структури власності, систем корпоративного управління та їх впливу на діяльність підприємств є важливим як з огляду на його внесок в наукове трактування розуміння сучасних трансформаційних процесів, так і через його прикладне значення при прийнятті політичних рішень.

Метою дослідження є спроба чіткого визначення недоліків вітчизняної моделі корпоративного управління та розробка пропозицій щодо поєднання приватизаційних процесів та покращення корпоративного управління, що забезпечили б як ефективність діяльності підприємств, так і покращили б макроекономічну ситуацію в цілому.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виявленні економічних тенденцій, зокрема:

1. Акціонерна форма власності дає змогу об'єднати засоби держави, колективів підприємств, населення, інших інвесторів для створення нових і технічного переозброєння старих підприємств.

2. Формування ефективного корпоративного сектору, що реально здатний забезпечити розвиток великого капіталомісткого виробництва, технологічно й економічно доцільну інтеграцію на рівні суб'єктів господарювання.

Практичне значення одержаних результатів. Було запропоновано основні напрямки вдосконалення корпоративного управління в Україні.

Було доведено, що створення ефективного корпоративного сектора в Україні забезпечить покращення інвестиційного клімату та сприятиме розвитку фондового ринку, підвищенню ефективності діяльності акціонерних товариств, захисту прав та законних інтересів акціонерів, а також соціально-економічному розвитку України.

Ефективність приватизаційних процесів у Вінницькій області

Актуальність теми пояснюється значенням процесу приватизації для розвитку структурної перебудови та ефективного функціонування економіки. Прагнення України стати країною з ринковою економікою, визначає доцільність підвищення ефективності реформування власності Вінниччини як складової частини держави.

Сьогодні тема приватизації є досить актуальною, оскільки це явище економічного життя країни набуло достатньо великого поширення і здійснює вплив майже на всі складові економіки держави.

Приватизація економіки – це послаблення ролі держави у двох важливих аспектах:

1. Дерегулювання господарських процесів;
2. Зменшення частки державної власності в національному багатстві країни.

Вплив приватизації на економічну діяльність залежить від здатності уряду створювати середовище, що підтримує та стимулює розвиток приватного сектора. Цього можна досягти адекватним визначенням корпоративних прав, проведенням фіскальної політики, що має своїм результатом помірний податковий тиск, створення чіткого та стабільного регуляторного режиму, захист підприємств від свавільного адміністративного втручання.

Історичний розвиток та досвід інших країн свідчать про доцільність широкого впровадження ринкових відносин, розумного поєднання та взаємодії різних форм власності. За найкращий спосіб реформування державної власності сьогодні вважається приватизація.

Мета роботи полягає в тому, щоб розглянути найбільш важливі і складні питання всіх аспектів приватизації підприємств Вінниччини, показати взаємозв'язок ефективності економіки області від ефективного проведення процесів реформування власності.

Наукова новизна одержаних результатів. В дипломній роботі обґрунтовано необхідність післяприватизаційної реструктуризації підприємств.

Практичне значення одержаних результатів. Виходячи з проведеного дослідження, автором запропоновано шляхи підвищення ефективності діяльності приватизованих підприємств Вінниччини, що надасть можливість покращити її соціально-економічне становище.

Було проаналізовано стан підприємств області, що змінили форму власності, порівняно результати їх діяльності з державними підприємствами, визначено фактори, від яких залежить ефективність подальшої приватизації на Вінниччині.

Визначення інноваційних підходів до оцінки продуктивності праці на підприємстві

Актуальність теми полягає в тому, що за даними статистичного управління середньорічні темпи падіння продуктивності праці у промисловості тільки за останні 5 років становили близько 8%, а в сільському господарстві 12%. Погіршилась трудова і виробнича дисципліна, зменшилась зацікавленість працівників у розвитку своєї майстерності, набула поширення трудова апатія. Така ситуація вимагає практичних дій в цьому напрямку на мікро- і макроекономічному рівнях, а саме розробки нових інноваційних підходів до оцінки продуктивності праці на підприємстві та заходів, щодо ефективного стимулювання працівників.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання продуктивності праці на підприємстві за сучасних ринкових умов.

Суб'єктом дослідження є Немирівське КП БМУ "БУДІВЕЛЬНИК", що створено згідно із законом України "Про господарські товариства" шляхом укладення установчого договору.

Метою дипломного проекту є оцінка та підвищення продуктивності праці шляхом застосування інноваційних підходів до оцінювання продуктивності праці та раціональної системи мотивації трудової діяльності робітника.

В роботі розглядаються основні показники продуктивності праці на макро- та мікрорівні, їх взаємозв'язок, методики дослідження та аналізу.

Практична цінність дипломної роботи полягає у тому, що було запропоновано замінити 4 застарілих верстати на 1 верстат з ЧПК, що дало змогу знизити собівартість продукції на 1 грн. У 2003 році підприємство виготовило 5000 одиниць продукції, що дало реальну економію у 5000 грн. Також впровадження нового сучасного обладнання дозволить покращити умови праці, знизити виробничий травматизм, ліквідувати професійні захворювання, тобто отримати соціальний ефект.

Економічні результати цього заходу виявляються в скороченні втрат від травматизму і професійних захворювань, в зниженні втрат, пов'язаних з компенсацією важких і шкідливих умов праці, а також вартості спецодягу, захисних пристроїв, продуктів харчування, що нейтралізують шкідливі умови праці та інші витрати.

Також було побудовано однофакторну кореляційну модель, що аналізує кореляційний зв'язок між продуктивністю праці та рівнем оплати праці. Це дозволило визначити ступінь впливу оплати праці на підприємстві КП БМУ "БУДІВЕЛЬНИК".

Розробка моделей та алгоритму оцінки фінансового стану для вироблення перспективних стратегій розвитку

Актуальність теми ґрунтується на тому, що економіка будь-якої країни розвивається циклічно. Цикли розвитку є досить нерівномірними. Від цього безпосередньо залежить успішність діяльності кожного підприємства, прибутки окремого суб'єкта, побудова планів на майбутнє, а також кількість заощаджень, інвестицій та ін. Є необхідність не тільки оцінки реального стану підприємства, але й спроба за допомогою результатів оцінки побудови моделей розвитку на майбутнє.

На рівні підприємства постала проблема прогнозування можливих прибутків або збитків на основі вже існуючих даних роботи самого підприємства, за рахунок своїх внутрішніх резервів, майбутніх інвестицій, впровадження інновацій. Проте, на сьогоднішній момент діагностування підприємств знаходиться на низькому рівні. На сучасному етапі поєднання саме оцінювання й прогнозування не розглянуто досить глибоко, що позбавляє можливості на основі реальних даних підібрати найкращий стратегічний план для конкретного підприємства.

Об'єкт дослідження: проблеми управління стратегічним розвитком підприємства на основі оцінювання його фінансового стану і фінансових можливостей.

Предмет дослідження: методи, процедури і моделі оцінювання та діагностування фінансового стану підприємства.

Суб'єкт дослідження: ЗАТ "Кристал", м. Вінниця.

Мета роботи: покращення методичної бази оцінювання та діагностики фінансового стану як висхідного етапу стратегічного управління підприємством.

Методи дослідження: загальнонаукові методи, спеціальні методи фінансового аналізу, горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства, метод коефіцієнтів, порівняння, економіко-математичні методи, прийоми факторного аналізу, теорії графів, балансові методи, аналітичні та статистичні методи, методи прогнозування.

Теоретичне значення роботи: уточнено сутність поняття "діагностика фінансового стану підприємства", визначено його відмінності від оцінки фінансового стану; встановлено місце і роль оцінки фінансового стану підприємства у плануванні та управлінні його стратегічним розвитком; удосконалено методичну базу оцінки та діагностики фінансового стану.

Практична цінність роботи: результати роботи дозволили удосконалити на підприємстві методичну базу оцінювання фінансового стану, створити інформаційно-методичний базис діагностики фінансового стану та удосконалити процеси стратегічного планування.

Оцінка технологічності логістичних методів удосконалення збутової політики на підприємстві

Актуальність теми. Враховуючи значну інертність національної економіки, сьогодні нагальною потребою є наукова розробка та впровадження оптимальних шляхів і механізмів формування або відновлення економічного потенціалу підприємств. Життєві вимоги, які постають нині перед підприємствами, в першу чергу стосуються більш гнучкої реакції на різнобічні очікування споживачів. Це прагнення до зорієнтованого на споживача виробництва під тиском постійної конкуренції реалізується все складніше і супроводжується скороченням життєвих циклів виробів, насиченням товарних ринків. Трансформований таким чином попит на ринку більше не задовольняється існуючими системами постачання, виробництва та збуту продукції, її складування і розподілу. Тому потрібні цілком нові концепції, які б відповідали вимогам ринку і були б припустимими з точки зору економічності.

Отже, таким вимогам цілком відповідає концепція збутової логістики.

Об'єкт дослідження: організаційно-економічні та методичні основи формування збутової політики підприємства.

Предмет дослідження: процеси управління збутом продукції на підприємстві.

Суб'єкт дослідження: ВАТ “Вінницький завод тракторних агрегатів”.

Мета роботи: підвищення ефективності запровадження логістичної концепції управління збутом продукції на підприємстві.

Методи дослідження: загальнонаукові методи, методи економічного аналізу, методи теорії логістики, методи теорії дослідження операцій, економіко-математичне моделювання.

Теоретичне значення роботи є таким: уточнено поняття “збутової логістики”, чітко сформульовано її відмінності від розподільчої логістики; отримала подальший розвиток методична база управління збутом на логістичних засадах; визначено завдання маркетингу і логістики у сфері збуту продукції.

Практична цінність роботи: результати роботи дозволили створити на підприємстві передумови запровадження збутової логістики, удосконалити і підвищити ефективність збутових та товаропросувних процесів, створити методичну базу формування збутової політики підприємства на логістичних засадах.

Розробка нових підходів до формування стратегії сегментації

Актуальність теми. За умов сильного конкурентного тиску на вітчизняних і зарубіжних ринках одним із основних інструментів маркетингу та менеджменту, що забезпечують досягнення успіху на ринку, є вдало обрана стратегія. Виявлення факторів формування стратегій сегментації ринку – один із найсуттєвіших і найскладніших етапів процесу маркетингового менеджменту організації. Досягнення та зміцнення провідного становища на ринку потребують на перегляд засад стилю та концепції управління підприємством.

З огляду на це, актуальною стала проблема розробки та впровадження на підприємстві концепції стратегічного управління, що являє собою стратегічне управління у вигляді найважливішого елементу діяльності сучасного підприємства та стосується трьох таких життєво важливих сфер, як розробка та реалізація стратегії розвитку та поведінки в зовнішньому середовищі на обраних цільових сегментах, стратегії щодо створюваної підприємством продукції та, нарешті, стратегії персоналу підприємства. Отже, стратегіям сегментації підприємств відводиться одне з центральних місць у стратегічному плануванні.

Об'єкт дослідження: теоретико-методичні проблеми формування стратегії сегментації підприємства за умов нестабільного зовнішнього середовища.

Предмет дослідження: процеси стратегічного планування і управління підприємством.

Суб'єкт дослідження: ВАТ “Вінницям’ясо”.

Мета роботи: удосконалення теоретико-методичних засад формування стратегії сегментації за умов поглиблення диференціації продукції та зростання конкуренції на ринку.

Методи дослідження: загальнонаукові методи; методи економічного і фінансового аналізу; методи маркетингового аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, матричний метод.

Теоретичне значення роботи: визначено сутність, роль і місце стратегії сегментації у загальній маркетинговій стратегії підприємства, встановлені її завдання; удосконалено методичну базу формування оптимальної стратегії сегментації з урахуванням факторів маркетингового мікро- і макросередовища.

Практична цінність роботи. Результати роботи дозволили:

- запровадити на підприємстві стратегічний аналіз маркетингового середовища;
- створити методичну основу для формування напрямів стратегічного розвитку цільових сегментів підприємства.

Роль фінансового лізингу у формуванні капіталу суб'єктів господарювання

Актуальність теми. За умов ринку і загострення конкуренції запорукою успішної діяльності підприємства є ефективне використання, оптимальний розподіл за напрямками витрат обмежених фінансових ресурсів, тобто капіталу. Підприємства у своїй діяльності використовують як власний, так і залучений капітал. Серед форм залучення капіталу все більшого поширення набуває фінансовий лізинг.

Лізинг можна розглядати як особливий вид інвестиційної діяльності. Виходячи з фінансового аспекту відносин, його можна розглядати також як одну з форм кредитних надходжень машин і обладнання, як альтернативу традиційному банківському кредиту.

Якщо розглядати лізинг як передачу майна в тимчасове користування, то його можна класифікувати як товарний кредит в основні фонди. Тому в економічному значенні лізинг можна вважати ефективною формою інвестування в економіку, альтернативою банківській позиції. Власне, як джерело таких інвестицій, в останні роки лізинг отримав широке розповсюдження в світі.

Об'єкт дослідження: аспекти становлення лізингової діяльності і поширення лізингових операцій за умов нестабільного виробництва.

Предмет дослідження: організаційно-правові аспекти розвитку лізингової діяльності як прогресивної форми інвестування.

Суб'єкт дослідження: ВАТ "Маяк", м. Вінниця.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування та удосконалення методичних основ становлення і розвитку лізингових операцій на виробничому підприємстві за умов економічної нестабільності.

Методи дослідження: загальнонаукові методи, методи економічного та фінансового аналізу, методи теорії графів, економіко-математичного моделювання.

Теоретичне значення роботи:

- уточнено і доповнено поняття "лізингова діяльність";
- чітко визначено завдання лізингу як однієї з форм інвестування діяльності підприємства;
- удосконалено організаційно-методичну базу становлення лізингової діяльності на виробничому підприємстві.

Практичне значення: результати роботи дозволили підприємству створити перспективне джерело інвестування виробничої діяльності за умов обмеженої кількості інвестиційних ресурсів, опрацювати методико-правову базу запровадження лізингової діяльності.

Сучасні методи діагностики фінансового стану підприємства і розробка стратегії управління його фінансами

Актуальність теми. Необхідність розробки теоретико-методологічного апарату діагностики банкрутства на основі визначення сутності, причин виникнення, правових основ процедури визнання та методики діагностування; проведення економічної діагностики фінансових результатів діяльності підприємства та показників ймовірності банкрутства; розробка пропозицій покращення фінансових результатів на основі розробки внутрішніх механізмів фінансової стабілізації зумовлюють актуальність теми.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є фінансовий стан підприємства та стратегії його управління.

Предметом дослідження є методики діагностики фінансового стану підприємства.

Суб'єкт дослідження: ВАТ “АК Вінницяобленерго”.

Метою дипломної роботи є підвищення ефективності діагностики ймовірності банкрутства на підприємстві для розробки внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства.

Практична цінність. На достатньо високому рівні було:

- здійснено техніко-економічний аналіз;
- проведено фінансовий аналіз;
- визначено динаміку зміни фінансових показників роботи підприємства;
- розроблено пропозиції щодо удосконалення фінансових результатів роботи підприємства, а саме впровадження запропонованих заходів з метою оптимізації дебіторської заборгованості;
- опрацьовано заходи щодо оптимізації капіталу на основі розрахунку його середньозваженої величини;
- складено підходи політики управління оборотними активами.

Було створено методологічну базу оцінки та діагностики фінансового стану ВАТ “АК Вінницяобленерго” як основу стратегічного планування і розроблено програму фінансового оздоровлення підприємства з метою недопущення банкрутства і виходу його з небезпечної зони шляхом комплексного використання внутрішніх і зовнішніх резервів. Економічний ефект склав 77 тис. грн.

У роботі здійснено математичне моделювання діагностики фінансового стану, що дозволило визначити основні чинники, які суттєво впливають на фінансовий стан підприємства.

Автором обґрунтовано використання економіко-математичних методів для оптимізації прийняття управлінських рішень.

Управління інноваційними ризиками на підприємстві енергетичної галузі

Актуальність теми. Ризик – це невід’ємний елемент функціонування підприємства на ринку. Більшість ситуацій, яким притаманний ризик, є дуже важко прогнозованими та контрольованими, тому усунути ризик повністю майже неможливо. Це є причиною того, що навіть ідеальні з першого погляду рішення часом приводять до збитків, тому і необхідне вмiле управління ризиками на підприємствах. Крім того, ринковій економіці завжди притаманна частка виправданого ризику, що пов’язаний зі структурними коливаннями, зміною політичних, соціальних та інших умов функціонування суб’єктів господарювання. Отже, необхідні нові підходи до оцінювання та методи управління ризиками, що дозволять їх мінімізувати до припустимого рівня, і, таким чином, очікувати на отримання запланованого прибутку, позбутися непрогнозованих витрат чи уникнути банкрутства суб’єкта господарювання. При цьому ризик має враховуватися як при розробці стратегії, так і в процесі її реалізації.

Об’єктом дослідження є концепція ризику на підприємстві за сучасних умов господарювання.

Предметом дослідження є методики оцінювання та підходи до зменшення рівня ризику на підприємстві.

Суб’єктом дослідження є Південно-Західна електроенергетична система НЕК “Укренерго”.

Метою дипломної роботи є: підвищення ефективності оцінювання інноваційних ризиків на підприємствах енергетичної галузі на базі вивчення методологічних основ інноваційного ризику; врахування підприємницьких ризиків за умов нестабільної економіки; мінімізація підприємницького ризику шляхом його аналізу та системного підходу до управління ним.

У дипломній роботі чітко сформульовано поняття ризиків та їх класифікацію; проаналізовано існуючі системи поглядів на проблему ризику; здійснено порівняльний аналіз методів оцінювання підприємницького ризику за критеріями Лапласа, Вальда, Гурвіца; аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства та практичне дослідження ризиковості його діяльності; наведено три принципи системного підходу до управління ризиком та сформульовано його складові елементи.

Практична цінність дипломної роботи полягає у тому, що результати роботи дозволяють удосконалити систему управління ризиками і організаційну структуру підприємства, а також запровадити методику роботи менеджера по ризикам, який буде виявляти фактори, джерела ризику, визначати його величину, а також розробляти і реалізовувати заходи щодо зменшення його рівня та запобігання можливих втрат.

Розробка економіко-математичної моделі для управління дебіторською заборгованістю підприємств енергетичної галузі

Актуальність теми полягає в тому, що протягом багатьох років вся енергетична система є збитковою, і, щоб оцінити ризик банкрутства та втрати кредитоспроможності її підприємств, необхідні конкретні практичні дії в цьому напрямку, а саме: розробляти і використовувати економіко-математичні моделі для управління дебіторською заборгованістю.

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність підприємства та технологія, яка використовується при управлінні.

Предметом дослідження є:

- методики аналізу результатів фінансової діяльності;
- механізм управління активами та пасивами;
- умови виникнення і регулювання дебіторською та кредиторською заборгованостей;
- господарська діяльність та система управління дебіторською заборгованістю.

Суб'єктом дослідження є Південно-Західна електроенергетична система НЕК "Укренерго".

Метою дипломної роботи є розробка заходів щодо підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю з використанням економіко-математичної моделі для оцінки ризику банкрутства і втрати кредитоспроможності.

Практична цінність дипломної роботи полягає у тому, що результати роботи дозволяють електроенергетичній системі визначити, конкретизувати та вибрати основні напрямки фінансового оздоровлення, зокрема:

- використати резерви збільшення обсягу надання послуг;
- запровадити економіко-математичну модель для управління дебіторською заборгованістю;
- розробити програмне забезпечення ведення бухгалтерського обліку;
- визначити прогресивні норми і нормативи;
- розробити ресурсозберігаючі та енергозберігаючі технології, передового досвіду стимулювання економії електроенергії та скорочення непродуктивних втрат.

Нові банківські послуги та їх розвиток в Україні

Актуальність теми. Про актуальність теми дипломної роботи свідчить те, що українським банкам потрібно шукати нові види послуг, щоб залучати більше клієнтів. Одним із таких напрямків, пов'язаних із розвитком комп'ютерних мереж, стала електронна комерція, яка пізніше з метою вдосконалення системи розрахунків була підтримана і доповнена електронним банкінгом та набула широкого поширення практично на всіх фінансових ринках світу. Сьогодні важко знайти банки, які б тою чи іншою мірою не цікавилися або не брали участі в комерційних проектах електронного бізнесу. Стало очевидним, що ефективне функціонування фінансових ринків вже не можливе без мережі Інтернет та електронного бізнесу. Ці процеси були стимульовані необхідністю пошуку нових ринків збуту, підвищення рівня конкурентоспроможності, забезпечення високої швидкості та якості обслуговування клієнтів, розвитком нових видів фінансових послуг, фінансових інновацій. Актуальність і важливість питань розвитку та вдосконалення ринку фінансових послуг в Україні й велике значення цього процесу як для корпоративних клієнтів, так і для фізичних осіб зумовили вибір теми наукового дослідження.

Мета роботи полягає у підвищенні ефективності роботи банківської системи шляхом надання нових видів послуг, що дозволяють здійснити аналіз каналів і середовища фінансових послуг у мережі Інтернет та розробити пропозиції щодо напрямків їх розширення та вдосконалення.

Згідно з цією метою в процесі дослідження вирішувалися такі **задачі**:

- визначення сутності віддаленого банкінгу та з'ясування його послуг;
- вивчення механізму користування віддаленим банкінгом;
- формулювання переваг та недоліків використання банкінгу;
- аналіз каналів і середовища надання фінансових послуг у мережі Інтернет;
- розробка заходів, спрямованих на розширення та вдосконалення банківських послуг в Україні.

Практичне значення. Представлено спектр послуг в розрізі певного виду віддаленого банкінгу кожного банку, що розглядався. Наведено приклади користування віддаленим банкінгом для користувача. Здійснено аналіз каналів і середовища надання фінансових послуг у мережі Інтернет. На базі досвіду Інтернет-технологій, розвинених в країнах Східної Європи, визначено напрямки розвитку цих технологій в Україні. На основі узагальненої інформації про результати діяльності банків у сфері дистанційного управління, розроблено основні напрямки розширення та вдосконалення ринку фінансових послуг в Україні. Визначено основні напрямки вдосконалення нормативно-методичного забезпечення розвитку фінансових послуг. Запропоновано вдосконалити інформаційно-довідкову систему банку та розмістити її в мережі Інтернет, врахувавши при цьому міжнародний досвід і специфіку особливості України.